

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Miroslava Korejsová

**Výkon absolutních majetkových autorských práv při jejich
přechodu na dědice**

Diplomová práce

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Výkon absolutních majetkových autorských práv při jejich přechodu na dědice*“ vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 20. 3. 2020

.....

Miroslava Korejsová

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce, panu JUDr. Pavlu Tůmovi, LL.M. Ph.D za vedení diplomové práce. A dále bych věnovala slova díky mé rodině, která mi byla vždy podporou během celé doby studia.

Obsah

Obsah.....	4
Úvod.....	5
1 Autorské právo a právo na pozůstalost.....	7
1.1 Právo dílo užít.....	7
1.2 Právo na odměnu při opětovném prodeji originálu.....	9
1.3 Přejedání práv a povinností.....	11
1.4 Předmět dědictví.....	13
1.5 Hmotné nosiče děl.....	14
1.6 Pohledávky z výkonu autorských práv.....	15
2 Dědické tituly a související problematika.....	16
2.1 Kauza Krtek aneb pozůstalost Zdeňka Milera.....	17
2.2 Pozůstalost spisovatele Jaroslava Foglara.....	20
2.3 Dílčí závěr.....	22
3 Řízení o pozůstalosti.....	24
3.1 Soupis aktiv a pasiv.....	24
3.2 Správce pozůstalosti.....	25
3.3 Správkyně pozůstalosti Zdeňka Milera.....	26
3.3.1 Žalovaná vnučka Karolína Milerová.....	26
3.3.2 Žalovaná dcera Kateřina Milerová.....	30
3.4 Průběh řízení o pozůstalosti.....	32
3.4.1 Autorská práva v průběhu řízení o pozůstalosti.....	33
3.4.2 Poskytování licencí.....	34
3.4.3 Dodatečné projednání dědictví.....	36
4 Dědicem nejen fyzická osoba.....	37
5 Trvání ochrany majetkových autorských práv.....	39
5.1 Historický vývoj právní úpravy.....	39
5.2 Současná právní úprava v ČR jako součásti EU.....	41
5.3 Vývoj právní úpravy v USA jako zástupce angloamerického systému.....	42
5.4 Dílčí závěr.....	44
6 Trvání majetkového autorského práva a úloha dědice.....	45
6.1 Vzdání se majetkových autorských práv.....	46
Závěr.....	49
Seznam použitých zdrojů.....	51
Abstrakt.....	57
Seznam klíčových slov.....	58
Název diplomové práce v anglickém jazyce.....	58

Úvod

Diplomová práce se věnuje absolutním majetkovým autorským právům při jejich přechodu na dědice a také jejich výkonu. Autorské právo jako takové je vymezeno výčtem výlučných subjektivních autorských práv, a to na práva výlučná osobnostní autorská a výlučná majetková autorská. Autorský zákon vychází z dualistického pojetí francouzského autorského práva, které striktně odlišuje složku osobnostní a majetkovou. Majetková autorská práva jsou za života autora plně převoditelná. Úprava českých majetkových práv se v tomto ohledu spíše přiklání k monistické koncepci, kde je naopak nepřevoditelnost práv *inter vivos*. Po smrti autora se právní normy přiklánějí k dualistické koncepci. Osobnostní autorská práva nejsou předmětem dědictví na rozdíl od majetkových práv autorských, trvajících ještě 70 let po smrti autora.¹

V rámci tématu, lze poukázat na medializované případy, týkající se majetkových autorských práv po známých autorech, jako je Zdeněk Miler a neméně známý Jaroslav Foglar. Majetková autorská práva přecházejí v řízení o pozůstalosti na dědice, ale v mnohých případech je jejich výkon zkomplikován. Právě z toho důvodu je v práci rozebrán průběh řízení o pozůstalosti těchto dvou známých autorů. Na jednotlivých případech je poukázáno v jakých situacích dochází k průtahům v řízení, které pak může trvat i několik let.

Důležitou otázkou je, kdo vykonává správu majetkových autorských práv během řízení o pozůstalosti, neboť o známá autorská díla Zdeňka Milera a Jaroslava Foglara je proječován neustálý zájem a během doby, kdy probíhá řízení o pozůstalosti, může na trhu docházet k neoprávněnému užívání těchto děl. Proto je důležité vymezit osobu, která zabrání těmto neoprávněným zásahům do majetkových autorských práv. Na tuto otázku se práce zaměřuje v rozebíraných rozhodnutích, kde figuruje v roli žalobkyně správkyně pozůstalosti po Zdeňku Milerovi JUDr. Milena Fischerová.

V souvislosti s trváním řízení o pozůstalosti a následném přechodu majetkových autorských práv na dědice stojí za zmínku obecná délka trvání majetkových autorských práv. Doba trvání těchto práv byla v minulosti několikrát prodlužována a nikdo si nemůže být jist, zda k dalšímu prodlužování trvání majetkových práv nedojde. Existuje mnoho názorů na opodstatněnost takového prodlužování. Jistě stojí za to, zamyslet se nad tím, zda by měla být posuzována délka trvání majetkového autorského práva v závislosti na délce trvání řízení o pozůstalosti a výkonu majetkových autorských práv dědici.

¹ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 138 – 140.

Práce je rozdělena do několika kapitol. Deskriptivní metodou jsou vymezeny základní pojmy z důvodu přiblížení tématu, na které se diplomová práce zaměřuje. Dále je pomocí analytické metody rozebrána judikatura českých soudů, poskytující přehled problematiky, která nastala v případě pozůstalosti po známých českých autorech. Co se týče prodlužování trvání majetkového autorského práva, aktuální stav je popsán a vymezen pomocí komparace předchozích právních úprav a komparace angloamerického systému s kontinentálním.

Práce je zaměřena převážně na tuzemskou právní úpravu s odkazem na právní předpisy Evropské unie a mezinárodní smlouvy, upravující oblast autorského práva.

Nejpřínosnějším pramenem pro diplomovou práci bylo 2. vydání komentáře k Autorskému zákonu od autorů Telec a Tůma a komentář Občanský zákoník IV, dědické právo (§ 1475 – 1720) od autorů Fiala, Drápal a kolektiv. Dalším významným zdrojem byla judikatura českých soudů, která musí být vyzdvihnuta, neboť přiblížila problematiku týkající se majetkových autorských práv při přechodu na dědice v praxi.

1 Autorské právo a právo na pozůstalost

Autorské právo je nepřevoditelné inter vivos. Ovšem přechod autorských práv je možný, pokud jde o složku majetkovou. Dělení práv na majetková a osobnostní je důležité pro určení, zda mohou práva přecházet na dědice či nikoliv. Na rozdíl od předchozích právních úprav dělíme v současnosti autorská práva na výlučná osobnostní a výlučná majetková.

V dědicím řízení dnes již nepřecházejí osobnostní autorská práva na dědice. U těchto práv se neuplatňuje ochranná lhůta jako u práv majetkových. Osobnostní autorská práva jsou spjata s osobou autora, proto smrtí autora zanikají. Nezaniká však ochrana autorského práva jako taková, přetrvává zde postmortální ochrana neboli pietní. V případě, kdy si někdo jiný osobuje autorství k dílu, nebo užije dílo způsobem snižujícím hodnotu díla, může se ochrany díla dovolat osoba blízká, kolektivní správce či právnická osoba sdružující autory.² Často je osoba blízká shodná s dědicem autora, nemusí tomu však být pokaždé. V praxi vznikají komplikace, když se dědicové domáhají ochrany, aniž by byli osobou blízkou, neboť se většina z nich domnívá, že na ně společně s majetkovými právy přešla i práva osobnostní. Problém může nastat také v situaci, kdy dědic povolí úpravu díla a poskytne nakladateli souhlas s užitím takto upraveného díla. Potom zde hrozí kolize zájmů dědice zůstavitele a osoby blízké, která nesouhlasí s takovým užitím díla. Spor by nakonec musel být řešen soudní cestou. Soudce v těchto případech také musí brát v úvahu, jestli osoba blízká nevyužívá postmortální ochrany jen ze šikanózních důvodů, aby zabránila majetkovému prospěchu dědice.³

1.1 Právo dílo užít

Demonstrativní výčet obsahu práva dílo užít se nalézá v § 12 odst. 4, zákona č.121/200, o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon, dále jen AZ):

- a) právo na rozmnožování díla (§ 13),*
- b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 14),*
- c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 15),*
- d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 16),*
- e) právo na vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 17),*

² Ustanovení § 11 odst. 5 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen autorský zákon).

³ TULÁČEK, Jan. Posmrtný život aneb další osudy autorského díla po smrti autora. *Bulletin advokacie*. 2005, č. 1, s. 29.

f) právo na sdělování díla veřejnosti (§ 18), zejména

- 1. právo na provozování díla živě nebo ze záznamu a právo na přenos provozování díla (§ 19 a 20),*
- 2. právo na vysílání díla rozhlasem či televizí (§ 21),*
- 3. právo na přenos rozhlasového či televizního vysílání díla (§ 22),*
- 4. právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla (§ 23).*

Mezi majetková práva je zahrnuto právo na odměnu při opětovném prodeji originálu uměleckého díla, na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu (§ 24 a § 25 AZ).

Právo dílo užít má samotný autor anebo osoba, které je poskytnuto oprávnění k užití díla autorem či dědicem majetkových autorských práv, zejména formou licence. Pouze autor může poskytnout souhlas ke zpracování svého díla. Nabyvatelé licence se v praxi často domnívají, že poskytnutá licence, aniž by to bylo ujednáno, v sobě zahrnuje svolení ke zpracování díla. V rámci práva na nedotknutelnost autorova díla tomu tak naštěstí není.⁴ Zpracováním díla dochází k určitým zásahům do díla a do osobnostních práv autora, proto souhlas ke zpracování nemůže být udělen dědicem, neboť toto právo smrtí autora zaniká. Mezi majetková práva však patří poskytnutí souhlasu k užití zpracovaného díla, pokud autor zemře, dědic může udělit souhlas k užití zpracovaného díla.⁵ Jako příklad poslouží spor dědice Josefa Lady a Tomáše Vaňka.

Obsah pozůstalosti Josefa Lady, který zemřel v roce 1957, přešel na dceru Alenu a po její smrti na jejího syna Josefa Ladu. Na Josefa přešla veškerá majetková autorská práva k dílům slavného malíře. V souvislosti s Ladovými kresbami můžeme zmínit výstavu Tomáše Vaňka. Jedna z jeho výstav ve Veletržním paláci obsahovala interpretaci patnácti Ladových kreseb, zvířecích a lidských postav, které byly doplněny pohlavními znaky. Proti tomu se ohradil již zmíněný dědic, neboť Vaňkovi nebyl udělen souhlas s užitím díla ve změněné podobě či jinak zpracované. A taktéž zde byl i důvod pro domáhání se postmortální ochrany z důvodu, že Vaňek po přidání pohlavních znaků Ladovým kresbám dílo znehodnotil, neboli dílo užil způsobem snižujícím hodnotu díla a jeho vnuk byl aktivně legitimován jako osoba

⁴ KOPEČKOVÁ, Andrea. *K právu autora na nedotknutelnost jeho díla* [online]. epravo.cz, 7. 7. 2016 [cit. 11. 12. 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/k-pravu-autora-na-nedotknutelnost-jeho-dila-101777.html>>.

⁵ MALIŠOVÁ, Lenka. *Zpracování díla zemřelého autora* [online]. archivyosa.cz, březen 2014 [cit. 15. 12. 2019]. Dostupné na <https://www.archivyosa.cz/img/www/Clanky/AI201403_Zpracovani.pdf>.

blízká, aby se ochrany domohl. Díla byla z těchto důvodů nakonec ve Veletržním paláci zakryta oponou a spor byl tak ukončen.⁶

Autorský zákon v § 12 odst. 3 upravuje problematiku přístupu autora k originálu, který je ve vlastnictví jiné osoby. „*Autor má právo požadovat na vlastníku věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, aby mu ji zpřístupnil, pokud je toho třeba k výkonu práv autorských podle tohoto zákona.*“⁷ Ačkoli je právo na přístup k nosiči díla osobnostní povahy, zákonodárci ho zařadili do práv majetkových. Smyslem zařazení do majetkových práv bylo, aby dědici majetkových autorských práv po smrti autora mohli uplatnit přístup k nosiči díla. Autor nesmí toto právo vykonávat šikanózně a pouze v případě, že není v rozporu se zájmy vlastníka díla. Další podmínkou je taktéž, že zde nesmí být rozmnoženiny díla, která by byla v běžném prodeji. Převážně se jedná o dílo jedinečné, originální a nikdy nevystavené, popřípadě o dílo, jehož rozmnoženiny již nejsou veřejně dostupné.⁸

1.2 Právo na odměnu při opětovném prodeji originálu

Trvání tohoto majetkového práva je stejné jako u ostatních majetkových práv, tedy 70 let po smrti autora a taktéž přechází na dědice. Účelem tohoto ustanovení je, aby autorovi originálu uměleckého díla, jež bylo prodáno a tím převedeno do vlastnictví jiného, náleželo právo na slušné vypořádání. K vypořádání je povinen ten, kdo dílo prodal. Pokud by se jednalo o první převod originálu, není třeba provést jej úplatně, mohlo by se tudíž jednat i o darování a stále by zde náležel nárok na odměnu dle § 24 AZ.⁹ Právem na odměnu při opětovném prodeji originálu dle § 24 AZ se rozumí právo na podíl z prodejní ceny, která byla získána prodejem originálu uměleckého díla při opětovném prodeji. Tento nárok může uplatňovat autor, po jeho smrti dědic či právní nástupce autora.

Opětovný prodej díla znamená prodej následující po prvotním převodu vlastnického práva k originálu díla.¹⁰ Jako prvotní převod nelze počítat přechod díla na dědice. Přechod na dědice se na rozdíl od převodu děje nezávisle na vůli majitele, proto dědici nemají nárok na odměnu dle § 24 AZ. Jiná situace by nastala v případě, že by autor svému budoucímu dědici daroval originál díla již za svého života, zde by se o první převod jednalo.

⁶ TŮMA, Pavel. Určitě by se Lada zasmál? *Právní rádce*. 2002, roč. 10, č. 6, s. 30–32.

⁷ Ustanovení § 12 odst. 3 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon.

⁸ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 170–171.

⁹ Tamtéž s. 296.

¹⁰ FALADOVÁ, Adéla. Právo na odměnu při opětovném prodeji originálu uměleckého díla v právu EU. In KRÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: konsolidace aplikační praxe práva duševního vlastnictvím zvláštním přihlédnutí k evropskému právu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011, s. 31.

K samotnému vzniku práva na odměnu je potřeba splnit několik podmínek. První zákonnou podmínkou je minimální výše kupní ceny 1500 eur, dále se prodeje originálu musí účastnit i tzv. obchodník a zároveň nesmí být naplněny předpoklady §24 odst. 4 AZ. Ustanovení § 97d odst. 1 písm. a) bod 5 AZ určuje povinnou kolektivní správu tohoto práva, autor či dědic musí být tudíž při jeho výkonu zastoupen kolektivním správcem. Kolektivním správcem originálu uměleckého díla je GESTOR, ochranný svaz autorský, pověřený rozhodnutím Ministerstva kultury ČR ze dne 24. 5. 2002 č.j. 5106/2001, které nabylo právní moci dne 28. 5. 2002, vydaného ve smyslu ustanovení § 106 odst. 7 AZ.

Zajímavostí je, že v zákoně č. 115/1953 Sb., zákon o právu autorském, konkrétně v § 98 bylo stanoveno, že nárok na slušné vypořádání za zcizení díla s nadměrným ziskem připadá po smrti autora pozůstalému manželovi, dětem a nejsou-li tak rodičům autora. V této úpravě nárok na odměnu nepřechází na dědice autora, pokud nebyl nárok na odměnu za autorova života již přiznán. Oprávněné osoby se mohli nároku domáhat 50 let po smrti autora, neboť po tu dobu trvala doba ochrany majetkových práv.¹¹

Na základě čl. 14 ter Bernské úmluvy o ochraně literárních a uměleckých děl (dále jen RÚB), která upravuje mezinárodní právo autorské, se připouští nárok na odměnu autoru a po jeho smrti osobám oprávněným podle vnitrostátních předpisů, v našem případě dědicům. Odstavec druhý tohoto článku stanoví, že ochranu práva ve státě Unie lze požadovat pouze v případě, kdy právní řád státu autora ochranu připouští.

Oproti tomu odůvodnění směrnice 2001/84/ES, o právu na opětovný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla, uvádí, že zavedení práva ve všech členských státech poskytuje tvůrcům přiměřenou a jednotnou úpravu ochrany. Odstavec 6 odůvodnění nevyžaduje zásadu materiální reciprocity mezi členskými státy EU.¹²

V právních řádech některých států je odlišný režim nakládání s právem na odměnu po smrti autora. Například v Dánsku po smrti autora právo na odměnu nepřechází na dědice ale na manželku a potomky, pokud nejsou, tak na organizaci schválenou ministrem kultury.¹³ Francouzská úprava autorského práva stanoví, že práva na opětovný prodej přechází na dědice s výjimkou dědiců ze závěti.¹⁴

¹¹ Ustanovení § 65 zákona č. 115/1953 Sb., zákon o právu autorském.

¹² TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 302.

¹³ Act on copyright section 38 subsections 4 [online]. kum.dk, říjen 2014 [cit. 2. 1. 2020]. Dostupné na <https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/English%20website/Copyright/Act_on_Copyright_2014_Lovbeken_dtgoerelse_nr_1144__ophavsretsloven__2014__engelsk.pdf>.

¹⁴ Intellectual property code No 92-597, Article L 123-7.

Soudní dvůr se v roce 2010 zabýval předběžnou otázkou, zda může Francie ponechat platným ustanovení, že právo na opětovný prodej je vyhrazeno pouze dědicům ze zákona, poté co v platnost vstoupila směrnice 2001/84/ES. Salvador Dalí založil ve Španělsku Fundació Gala-Salvador Dalí, aby propagovala a spravovala jeho autorskou tvorbu. Po jeho smrti 1989 určil v závěti jako jediného dědice španělský stát. Stát dědictví přijal a skrze Ministerstvo kultury byla pověřena Fundació Gala-Salvador Dalí, aby majetek dále spravovala. Nadace svěřila správu autorských práv španělskému kolektivnímu správci VEGAP. Tento kolektivní správce uzavřel smlouvu o vzájemném zastupování se sesterskou společností ADAGP ve Francii. ADAGP spravovala veškeré příjmy plynoucí z užívání Dalího děl ve Francii a zasílala je španělskému kolektivnímu správci. Výjimku tvořilo právo na opětovný prodej, tyto odměny z prodejů ADAGP vybírala jménem nepřímých dědiců a následně jim je vyplácela. Fundació Gala-Salvador Dalí a kolektivní správce VEGAP podali k Tribunal de Grande Instance v Paříži žalobu proti ADAGP. Žalobci tvrdili, že jediným dědicem veškerého majetku je závětní dědic, tedy španělský stát. Následně pařížský soud podal již zmíněnou předběžnou otázku k Soudnímu dvoru. Soudní dvůr nakonec rozhodl takto: *„Článek 6 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. září 2001 o právu na opětovný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takovému ustanovení vnitrostátního práva, jako je ustanovení dotčené ve věci v původním řízení, které přiznání práva na opětovný prodej vyhrazuje dědicům umělce ze zákona, s vyloučením dědiců ze závěti. Přísluší ovšem předkládajícímu soudu, aby pro účely použití vnitrostátního ustanovení provádějícího uvedený čl. 6 odst. 1 řádně zohlednil všechna relevantní pravidla, která řeší otázku rozhodného práva v oblasti dědění práva na opětovný prodej.“*¹⁵

1.3 Přechod práv a povinností

K dědění dochází v případě smrti zůstavitele a současně za existence předmětu dědictví neboli majetku tvořícího pozůstalost. Musí zde být také dědický titul, který je právním předpokladem dědění. Těmito tituly jsou dědická smlouva, závěť nebo zákon v případě dědění ze zákona. Dědic, na kterého má pozůstalost přejít, musí být způsobilý.¹⁶ Autorská práva přechází v dědickém řízení dle ustanovení občanského zákoníku, neliší se tedy od dědiců v dědickém řízení obvyklém. Má-li zůstavitel více dědiců a všichni zdědí

¹⁵ Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. 4. 2010, věc C-518/08 Fundación Gala-Salvador Dalí a Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP) proti Société des auteurs dans les arts graphiques et plastiques (ADAGP) a další.

¹⁶ FIALA, Roman. In FIALA, Roman a kol. *Občanský zákoník IV. Dědické právo (§1475–1720). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, s 4–5.

autorská práva, pak se na jejich vztahy použije obdobně § 8 odst. 3 a 4 AZ. V pravém slova smyslu jsou předmětem dědictví práva a povinnosti spoluautora tvořící obsah výlučných majetkových práv ke spoluautorskému dílu. V tomto případě se subsidiárně použije ustanovení § 8 odst. 3 a 4 autorského zákona, které upravuje práva spoluautorů. Dědicové autora rozhodují společně, nerozdílně a jednomyslně. Nejčastější problematikou u nabytí autorských práv několika dědici nastává, pokud jeden z dědiců neudělí souhlas k užití díla, zatímco ostatní dědicové se již na způsobu užití shodli, či jeden z nich brání nakládání s dílem bezdůvodně. V těchto případech se mohou dědicové obrátit na soud, ten rozhodne o nahrazení chybějící vůle.¹⁷ Pokud je jednomu z dědiců zasaženo do jeho zděděných majetkových práv ohrožením nebo porušením, může se ochrany práv domáhat samostatně.

Ustanovení § 26 odst. 4 AZ: *„Ustanovení tohoto zákona o autorovi platí, pokud nevyplývá z jejich povahy jinak, i pro jeho dědice, popřípadě pro stát, připadne-li mu dědictví podle odstavců 2 a 3.“* Na základě tohoto lze vyvodit, že se na nástupce autora ustanovení neuzijí v případě složky osobnostních autorských práv, které jsou dle své povahy spojeny pouze s osobou autora.

V rámci dědického řízení má dědic právo na pozůstalost nebo poměrnou část z ní, ta je dle § 1475 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen o. z.) tvořena veškerým jměním zůstavitele, do výčtu však nepatří práva vztahující se pouze k osobě, jako jsou v případě autorských práv výlučná práva osobnostní. Předchozí autorský zákon zák. č. 35/1965 Sb. umožňoval přechod osobnostních autorských práv spolu s právy majetkovými. Tento zákon mimo jiné počítal také s akresencí. Zůstavený „podíl“ autorských práv přirůstal k právům přeživších spoluautorů, pokud došlo k odmítnutí dědictví či neexistence dědiců.¹⁸ Z ustanovení § 26 současného autorského zákona je patrný princip dělitelnosti majetkových autorských práv, jedním z důvodů patrného rozdělení je potřeba vyplývající z historického vývoje autorského práva.¹⁹

V rámci dědického řízení se postupuje dle právní úpravy, která byla aktuální v den smrti zůstavitele dle § 3069 o. z. Pokud zůstavitel zemřel po 31. 12. 2013 použije se úprava účinná od 1. 1. 2014. V rámci diplomové práce bude v teorii rozebrána aktuální právní úprava. Příklady rozebírané v diplomové práci jsou však projednávány v rámci úpravy předchozí, tedy úpravy účinné do 31. 12. 2013.

¹⁷ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 341.

¹⁸ Tamtéž s. 341.

¹⁹ Tamtéž s. 339.

1.4 Předmět dědictví

Majetková autorská práva jsou předmětem dědictví jako nehmotný statek, vedle toho může být předmětem dědictví také hmotný nosič autorského díla jako (například samotný obraz, socha, notová partitura apod.) a dále výnosy z těchto majetkových práv, kterými jsou autorské odměny z licenčních smluv. Předmětem dědictví jsou i majetková práva k dílům dosud neuveřejněným, případně nedokončeným.²⁰

Dle § 17 odst. 5 zákona č. 151/1997, o oceňování majetku a o změně některých zákonů, se majetková autorská práva a majetková práva výkonných umělců neoceňují. Před rokem 1954 se na rozdíl od současnosti majetková práva oceňovala. Průběh oceňování nebyl závazně upraven, jejich cena se obvykle zjišťovala pomocí předpokládaných odhadů budoucích výnosů. Upřesnění výnosů se používalo ke srovnání výnosů dosavadních a předpokládaných po smrti autora. V té době se převáděla autorská práva *inter vivos* jako celek a majetková práva byla zahrnuta do základu daně pro výpočet daně z obohacení. V některých zemích je tato metoda stále používána. V našem právním řádu se tento postup oceňování autorských práv již nepoužívá, dovozeno ze zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, který v § 17 odst. 5 uvádí: „Majetková práva autorská a majetková práva výkonných umělců jakožto práva nepřevoditelná se neoceňují.“ Nicméně s oceňováním dle předchozí právní úpravy se lze střetnout v případě dodatečného projednání dědictví po zůstaviteli, k jehož úmrtí došlo před 1. 12. 2000.²¹ Zákon o oceňování majetku definuje i případ, kdy lze ocenit smlouvu o užívání práva neboli licenční smlouvu.²²

Movité i nemovité věci, kterými mohou být originály děl či hmotné rozmnoženiny se stávají součástí aktiv dědictví, jsou ocenitelné cenou obvyklou. Do aktiv dědictví spadají také odměny z opětovného prodeje originálu díla uměleckého nebo rozmnožování díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu dle § 25 AZ. Práva na odměny dle § 24 a § 25 jsou majetkovými právy, proto spadají pod režim § 26 odst. 2 AZ. V případě, že zůstavitel zemřel po 1. 12. 2000 musí být právo na odměnu projednáno v dědickém řízení a to jako právo absolutní bez ohledu na konkrétní dílo, pokud by již právo na odměnu vzniklo před smrtí zůstavitele, zařadí se částka do dědictví. Zemřel-li zůstavitel před 1. 12. 2000, právo

²⁰ CHALOUPKOVÁ, Helena. Dědictví autorských práv. *Rodinné listy*. 2013, č. 6, s 27–28.

²¹ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 340.

²² Ustanovení §17 odst. 2 písm. a) zákona č.151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů.

na odměnu se neprojednává, neboť autorská práva přecházela přímo ze zákona a nebyla součástí dědictví.²³²⁴

1.5 Hmotné nosiče děl

Hmotné nosiče děl jsou věci movité jako rukopisy literárních děl, originály výtvarných děl, ale může jít taktéž o věci nemovité jako architektonická díla spojená pevně se zemí. Tyto hmotné nosiče jsou zahrnovány do soupisu aktiv dědictví za účelem projednání dědictví. Důležitým znakem je oddělitelnost díla od hmotného nosiče neboli věci, na které je dílo vyjádřeno. Vlastník hmotného nosiče je oprávněn s ním nakládat v rámci svých vlastnických práv, ale nenabývá majetková autorská práva, ty stále naleží autorovi či jeho dědicům.²⁵ Může se stát, že hmotný nosič zdědí někdo jiný než ten, kdo zdědí majetková autorská práva. Pokud se osoba, která zdědí hmotný nosič, rozhodne, že hmotné vyjádření díla zničí, dědicové majetkových autorských práv tomu nemohou nijak zabránit, a to ani v případě osob blízkých. Osoby blízké by se mohli dovolávat pietní ochrany autora, ale pouze v rámci § 11 odst. 5 AZ, kam zničení hmotného vyjádření díla nespadá. V krajním případě by se toto ustanovení mohlo použít v případě, že vlastník veřejně dehonestujícím způsobem zničí hmotné vyjádření onoho díla, ve kterém by mohlo být spatřováno užití díla způsobem snižujícím hodnotu. Jako příklad zničení hmotného nosiče můžeme uvést případ ve statutárním městě Havířov, které vlastnilo sochu „Směrník“ akademického sochaře Václava Uruby. Město chtělo sochu odstranit, k čemuž se vyjádřil jeden ze čtyř dědiců a to tak, že nesouhlasí s tím, aby byla socha zničena. Město umožnilo dědicům nabýt sochu do jejich vlastnictví²⁶, ti toho však nevyužili. Město bylo oprávněno sochu odstranit způsobem nesnižujícím hodnotu díla, bez hrozby jakékoliv sankce.

Soudní dvůr EU se dne 22. 1. 2015 ve věci *Art & Allposters* vyjádřil k předběžné otázce, ve které šlo o to, zda se na změnu nosiče autorského díla uplatní vyčerpání práva autora či jeho dědiců na udělení svolení rozšiřování díla či rozmnoženin dle čl. 4 odst. 2 směrnice 2001/29. Společnost *Art & Allposters* prodávala plakáty s vyobrazením děl slavných umělců. Autoři či jejich dědicové byli zastoupeni kolektivním správcem. Tato společnost se

²³ JANÁK, Antonín. *Stanovisko k problému dědění autorského práva na odměnu za opětovný prodej autorského díla* [online]. gestor.cz, 21. 3. 2008 [cit. 8. 1. 2020]. Dostupné na <<http://www.gestor.cz/cs/stanovisko-k-odvodu-autorskych-odmen-z-umeleckych-del-danych-do-prodeje-dedici-autora-1/stanovisko-k-problemu-dedeni-autorskeho-prava-na-odmenu-za-opetovny-prodej-autorskeho-dila-1/>>.

²⁴ Usnesení městského soudu Praha ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 24 Co 278/98.

²⁵ BERAN, Vojtěch. *Hmotný nosič díla výtvarného umění a autorskopravní omezení jeho vlastníka* [online]. epravo.cz, 3. 6. 2015 [cit. 8. 1. 2020]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/hmotny-nosic-dila-vytvarneho-umeni-a-autorskopravni-omezeni-jeho-vlastnika-97756.html>>.

²⁶ Usnesení z 23. zasedání Zastupitelstva města Havířov 1067/23ZM/2014.

posléze rozhodla, že kromě plakátů začne prodávat i vyobrazení oněch děl na malířském plátně. Kolektivní správce upozornil společnost na to, že zasahuje do majetkových autorských práv autorů, popř. jejich dědiců, neboť neudělili souhlas k užíváním děl na jiné formě nosičů. Soudní dvůr došel k tomu, že pokud byl hmotný nosič změněn tak, že představuje novou reprodukci díla, pak je k jeho užití potřeba souhlas autora. Společnost Art & Allposters se ve věci opírala o rozlišování termínů předmět nosící autorské dílo a nehmotná podoba duševního výtvoru, kdy by pouze tato nehmotná podoba měla být předmětem autorskoprávní ochrany. Soudní dvůr oponoval názorem, že forma hmotného nosiče je důležitá a při jeho podstatné změně je potřeba souhlas autora.²⁷

1.6 Pohledávky z výkonu autorských práv

Do dědictví jsou zahrnuty i pohledávky z výkonu autorských práv. Do této skupiny jsou řazeny pohledávky z licenčních smluv, odměny z opětovného prodeje originálu (§ 24 AZ), odměny v souvislosti s rozmnožováním díla dle § 25 AZ, odměny v souvislosti za pronájem originálu dle § 25a AZ, pohledávky z ohrožení či porušení autorských práv dle § 40 odst. 4 AZ, pokud pohledávky existovaly v době smrti autora. Na rozdíl od práv majetkových, která jsou nepřevoditelná a autor se jich nemůže vzdát, jsou pohledávky relativním majetkovým právem a jako takové mohou být postiženy výkonem rozhodnutí dle § 26 odst. 1 AZ. Jsou-li majetková práva autora či dědice kolektivně spravována, nařízení o výkonu rozhodnutí je doručeno také kolektivnímu správci, který bude nadále vystupovat jako dlužník povinného neboli poddlužník.²⁸

²⁷ Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. 1. 2015 ve věci Art & Allposters International BV v. Stichting Pictoright, C-419/13.

²⁸ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 357.

2 Dědické tituly a související problematika

K dědění ze zákona dochází v případě, kdy zůstavitel nezanechal dědickou smlouvu ani závěť, nebo zanechal závěť, ale pouze o části pozůstalosti dle ustanovení § 1633 odst. 1 o. z. Částí pozůstalosti, která přechází na základě závěti, mohou být majetková autorská práva a zbytek pozůstalosti, přechází pak na dědice určené dle zákona.²⁹ Občanský zákoník rozděluje dědice do šesti tříd, které určují pořadí dědiců, na jejichž základě se pozůstalost dědí. Jednotlivé třídy pojímají osoby, které jsou k zůstaviteli v poměru rodinném či příbuzenském. Tyto osoby mohly mít potencionální vliv na udržení majetku, který nyní tvoří pozůstalost, a proto se jim dostává určitého zvýhodnění ze zákona ve formě zákonného dědického titulu. Z toho jasně vyplývá, že mezi dědice, kteří jsou v takovém poměru k zůstaviteli, nemůže patřit právnická osoba. Právnická osoba se může stát dědicem pouze na základě dědické smlouvy nebo závěti.³⁰

Dědická smlouva musí být sepsána formou veřejné listiny. Ve smlouvě nemůže být pořízeno o celé pozůstalosti. O jedné čtvrtině pozůstalosti musí být zůstavitelem zvlášť projevena vůle, a pokud by ji zůstavitel i tak chtěl zanechat smluvnímu dědici, musí pořídit závěť. Proto při povolání dědice dědickou smlouvou vždy nastane kumulace dědických titulů. Ať už v jedné osobě či v několika osobách zároveň. Dědická smlouva je nejsilnějším dědickým titulem.³¹ Dědici ze závěti a zákonní dědici při konkurenci dědických titulů jsou soudním komisařem odkázáni k podání žaloby na dědice z dědické smlouvy dle § 1673 odst. 1 o. z. Takovou smlouvu lze zrušit pořízením závěti za předpokladu, že smluvní dědic souhlasí se zrušením ve formě veřejné listiny dle § 1590 o. z.

V praxi v posledních letech dochází k poměrnému nárůstu počtu závětí, které pořizují zůstavitelé v souvislosti s autonomií vůle, přestože zůstavitelé v závěti mohou využít podmínek, odkazů a ustanovení správce či vykonavatele dědictví, řízení o pozůstalosti bývá v některých případech zdlouhavé a komplikované³², tak jak je rozebráno v následujících kapitolách. Pokud zůstavitel sepíše závěť, postupuje se v řízení o pozůstalosti v souladu s ní. Zůstavitelova vůle musí být projevena tak, aby byl projev vůle určitý, a nestačí, aby souhlasil s návrhem, který mu byl učiněn (§ 1497 o. z.). Závěť je osobním projevem vůle zůstavitele, ve které zůstavitele zůstavuje pozůstalost jedné či více osobám. Závěti může být pořízeno

²⁹ SRSTKA, Jiří. Literární dílo jako dědictví. *Grand Biblio*, 2009, roč. 3, č. 1/2, s. 49.

³⁰ FIALA, Roman. In FIALA, Roman a kol. *Občanský zákoník IV. Dědické právo (§1475–1720). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 18.

³¹ Tamtéž s. 19.

³² BEZOUŠKA, Petr a kol. Pět let poté: Nové soukromé právo v předškolním věku. *Právní rozhledy*, 2019, č. 1, s. 1.

ve prospěch právnické osoby již existující nebo té, která má být závěti teprve zřízena. Stejně tak může být závětním dědicem stát, může se stát dědicem také na základě dědické smlouvy, nemůže však být dědicem zákonným. Není-li žádný dědic, pozůstalost případně státu jako odúmrt'. Pokud zůstavitel pořídil více závětí, které si odporují, a není jisté, kdy závěti byli sepsané, přičemž účinky závěti jsou závislé na určení doby jejího pořízení, je závěť neplatná. Závěť musí být vyložena tak, aby se shodovala s vůlí zůstavitele.³³ Zůstavitel může závěť kdykoliv odvolat nebo ji zrušit tím, že pořídí pozdější závěť (§ 1575 o. z.). Pokud je pořízena závěť pozdější, ruší se předcházející závěť v tom rozsahu, ve kterém vedle sebe nemohly obstát (§ 1576 o. z.).

V pozůstalostním řízení může uplatňovat právo na pozůstalost více osob. Pokud jejich práva nemohou vedle sebe obstát, vzniká mezi účastníky pozůstalostního řízení spor o dědické právo, který se řeší přímo v pozůstalostním řízení nebo s odkazem na sporné řízení. Na sporné řízení je odkázáno, jde-li o vyřešení sporných skutkových okolností, na kterých závisí rozhodnutí o dědickém právu.³⁴

2.1 Kauza Krtek aneb pozůstalost Zdeňka Milera

Průběh řízení o pozůstalosti se může protáhnout z několika důvodů. Ať už ve fázi zjišťování majetku, tak při zjišťování dědiců, při dědických sporech či pokud se dědicové nemohou v řízení společně dohodnout. Jedním z takových případů, kdy dochází ke zdoluhavému dědickému řízení, kvůli čemuž ani jeden z dědiců nemůže vykonávat autorská majetková práva po zůstaviteli, je případ Zdeňka Milera a jeho Krtečka.

Řízení o dědictví po Zdeňku Milerovi, který zemřel dne 30. 11. 2011, bylo zahájeno dnem 9. 12. 2011 u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 34 D 2782/2011. V řízení vystupuje několik účastníků. Těmi jsou vdova po zůstaviteli Emilie, jeho dcery Barbora a Kateřina, syn Michael, vnučka Karolína a mimo jiné také správkyň dědictví JUDr. Fischerová. V řízení před soudem I. stupně bylo předloženo 6 závětí, z čehož se vedl spor o pátou a šestou závěť. Ve čtvrté závěti ze dne 26. 5. 2008 bylo stanoveno, že závěť ruší veškeré předchozí závěti (notářský zápis N 311/2008, NZ 256/2008). V páté, alografní, závěti ze dne 30. 12. 2009 označil za dědice příjmů z autorských práv, práv z ochranných známek a celkově autorských práv, rovným díle manželku EM, děti KM, BM, MH a vnučku KM. V poslední závěti ze dne 24. 8. 2011 ve formě notářského zápisu (N 382/2001, NZ 350/2011)

³³ FIALA, Roman. In FIALA, Roman a kol. *Občanský zákoník IV. Dědické právo (§1475–1720). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 97–98.

³⁴ Tamtéž s. 20.

ustanovil dědicem příjmu ze svých autorských práv, práv z ochranné známky a majetkových autorských práv dceru BM (51 %), JUDr. MF (20 %), manželku EM (10 %), dceru KM (10 %) a syna MH (9 %).

Obvodní soud pro Prahu 4 rozhodl, aby Emilie, Kateřina, Karolína a Michael podali žalobu na určení, že nikdo nedědí ze závěti ze dne 24. 8. 2011, taktéž aby správkyně dědictví a Barbora podaly žalobu na určení týkající se závěti ze dne 30. 12. 2009. Třetím výrokem pověřil, KM k podání žaloby na určení, že správkyně dědictví není dědičkou zůstavitele. Kateřina, Karolína, Michael a Emilie 4. 2. 2013 oznámili soudu, že závěť ze dne 24. 8. 2011, která se liší od předchozích závětí, nepovažují za platnou z důvodu nezpůsobilosti zůstavitele sepsat závěť ze zdravotních důvodů.

Soud se také vyjádřil k závěti ze dne 30. 12. 2009, v níž zůstavitel ustanovil svými dědici Emilii, Kateřinu, Karolínu, Michaela, Barboru. V průběhu jednání 2. 9. 2013 Barbora a správkyně dědictví sdělily soudu, že tato závěť je neplatná, neboť svědek závěti, byl blízkou osobou jednomu z dědiců. Podáním KM ze dne 28. 2. 2012 bylo popřeno dědické právo správkyně Fischerové, kdy byl uveden důvod, že zneužila svoje postavení právního zástupce a dopustila se zavrženíhodného jednání, vyvinula nátlak na zůstavitele v souvislosti se závětí ze dne 24. 8. 2011, svým jednáním proti projevu vůle zůstavitele se stala nezpůsobilou dědit dle § 469 občanského zákona. Následně došlo k odvolání EM a KM.

Městský soud v Praze rozhodnutím ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 24 Co 239/2014, jako odvolací instance potvrdil výrok, ve kterém je EM uložena povinnost podat žalobu na určení, že nikdo nedědí ze závěti ze dne 24. 8. 2011 a dále změnil tento výrok ve vztahu ke KM, která již nemá povinnost podat žalobu na určení, týkající se závěti ze dne 24. 8. 2011. Soud II. stupně vycházel ze stanovisek EM a KM, že nikdy nenamítali, že by zůstavitel nebyl způsobilý pořídit závěť ze dne 24. 8. 2011, EM však při jednání dne 4. 2. 2013 namítala také nepřiměřený nátlak na zůstavitele, ve kterém lze spatřovat důvod neplatnosti závěti. EM podala proti tomuto rozhodnutí dovolání.

Dovolací soud poukázal na to, že zůstavitel zemřel 30. 11. 2011, a tudíž se postupuje v řízení o dědictví podle zákona 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen OSŘ) ve znění pozdějších předpisů účinném do 31. 12. 2012, s ohledem na čl. II bod 3 zákona č. 293/2013 Sb. Na případ zůstavitele ZM se použije právo platné v den jeho smrti, tímto právem je zákon č. 40/1964 Sb., kdy nás na tento zákon odkazuje i § 3069 zákona č. 89/2012 Sb.

Z dosavadních výsledků řízení vyplývá, že právo svědčí ze zákona manželce EM, dětem BM, KM, HM. Dovolací soud nesouhlasí se závěry soudů. Usnesení soudu I. stupně není v souladu s § 175k odst. 2 OSŘ a tyto nedostatky nebyly odstraněny ani v odvolacím

řízení. Dle ustanovení §175k odst. 2 OSŘ – závisí-li rozhodnutí o dědickém právu na zjištění sporných skutečností, odkáže soud usnesením po marném pokusu o smír toho z dědiců, jehož dědické právo se jeví jako méně pravděpodobné, aby své právo uplatnil žalobou. K podání žaloby určí lhůtu, nebude-li podáno ve lhůtě, pokračuje soud v řízení bez zřetele na tohoto dědice. Soud poukazuje na to, že v usnesení soudu není poučení o tom, proti komu mají být žaloby podány. Není možné, aby podali žalobu proti sobě, tedy nemohou být současně žalobcem a žalovaným. Účastníci též nebyli poučeni, jak postupovat, pokud by jeden z nich žalobu nepodal. Účastníci, kteří měli podat žalobu na určení, měli být poučeni o tom, že mají podat žalobu také proti JUDr. MF, která není závětní dědičkou ze závěti ze dne 30. 12. 2009 a proti KM, která není závětní dědičkou 24. 8. 2011, tudíž by byly žaloby správně podány proti všem ostatním účastníkům dědického řízení. To samé platí pro KM, která měla být odkázána, aby podala žalobu proti JUDr. MF, z důvodu tvrzeného zavrženíhodného jednání správkyně dědictví vůči zůstaviteli. Nebyla dodržena poučovací povinnost ustanovení § 175k odst. 2 OSŘ. Dle § 175k odst. 2 OSŘ musí usnesení obsahovat, jaká žaloba má být podána. Dovolací soud má za to, že pokud je sporováno více závětí, v souladu s § 175k odst. 2 OSŘ by byl jednotlivý odkaz žalobců na jmenovitě určené dědice ze závěti. Toto ustanovení umožňuje dědici, aby uplatnil své dědické právo žalobou na určení, zda žalobce je dědicem anebo že žalovaný dědicem není. Sporné skutečnosti, které jsou pro řízení významné, jsou předmětem předběžné otázky, která se uvádí v důvodech rozhodnutí. Lze zde spatřit rozdíl v předchozí úpravě, která umožňovala, aby předmětem řízení byla sporná skutečnost sama o sobě, a to na základě § 18 zákona č. 95/1963 Sb., notářského řádu.

Dovolací soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně, který KM správně odkázal, aby podala žalobu na určení, že JUDr. MF není dědičkou. Odlišná je pak námitka nátlaku, podanou EM, která směřuje k absolutní neplatnosti závěti z důvodu nedostatku svobodného projevu vůle, tudíž zde nelze hovořit o stejné námitce psychického nátlaku, který uplatnila KM. Pokud odvolací soud rozhodl bez jednání, aniž by se účastníci práva účasti na jednání vzdali, soud nepostupoval správně. Dovolací soud usnesení odvolacího soudu v celém rozsahu zrušil a taktéž rozhodnutí soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dědický spor stále pokračuje.

Ve výše uvedeném shrnutí dosavadního průběhu lze dovodit, z jakých důvodů se spory o pozůstalost táhnou již 8 let. Jednak se zde vyskytuje mnohost závětí, které vedle sebe neobstojí. Klasicky by pozdější závěť rušila závěť dřívější. V řízení se však účastníci prou o samu platnost závětí, kvůli čemuž jsou odkázáni na podání žalob. Dalším důvodem protahujícího se řízení jsou mimo jiné procesní chyby spočívající ve špatném poučení

účastníků o tom, jak postupovat při podávání žalob. V neposlední řadě musí být zohledněn i přístup samotných účastníků řízení, závětních dědiců, kteří nejsou schopni vyřešit dlouholetý spor smírnou cestou. Nicméně v současnosti soud řízení přerušil a mezi potencionálními dědici probíhá mediace, kde se pokusí najít vhodné řešení, na kterém se shodnou všichni ze zúčastněných. Skončí-li mediace bez domluvy, JUDr. Matzner, právní zástupce správkyne dědictví, předpokládá, že zde existuje reálná šance, že někteří z dědiců se budou proti rozhodnutí soudu dále bránit a spor bude pravděpodobně pokračovat v rádech několika let.³⁵

2.2 Pozůstalost spisovatele Jaroslava Foglara

Jaroslav Foglar zemřel dne 23. 1. 1999 a zanechal po sobě závěť ve formě notářského zápisu, ve které ustanovil svým jediným dědicem Nadaci Jaroslava Foglara v likvidaci. Dne 22. 5. 2000 podal synovec Petr Foglar žalobu, kterou se domáhal určení, že závěť sepsaná dne 26. 4. 1996 je neplatná. Podle tvrzení PF nebyl zůstavitel schopen závěť pořídit, protože trpěl těžkou vadou zraku, používal silné léky, dále nebyli u sepsání závěti přítomni dva svědci a Nadace Jaroslav Foglara v likvidaci již jako právní subjekt neexistovala.

Obvodní soud pro Prahu 3 rozsudkem ze dne 1. 3. 2001, sp. zn. 12 C 214/2000, žalobě vyhověl. Nadace dle soudu prvního stupně existovala ke dni smrti zůstavitele, nedošlo k výmazu z rejstříku dle § 7 zákona č. 227/1997 Sb. Naproti tomu notářský zápis se stal absolutně neplatným dle § 40 odst. 1 o. z., neboť nesplňuje obecné formální náležitosti podle § 59 odst. 3 notářského řádu, protože nebylo dodrženo pořadí podpisů. Notářka podepsala závěť před zůstavitelem. Taktéž bylo prokázáno, že zůstavitel trpěl poruchou zraku a v notářském zápisu nebylo stanoveno, jakým způsobem se zůstavitel seznámil s obsahem závěti a ani zda byla přečtena dle § 63 písm. g) notářského řádu.

Na základě odvolání podaného žalovanou stranou rozhodl Městský soud v Praze o zrušení rozsudku prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dle odvolacího soudu má přednost před obecnou úpravou úprava zvláštní v § 63 notářského řádu, dle které je závěť platným právním úkonem, a také není zřejmé, z čeho soud dovodil, že zůstavitel nemohl bez pomůcek ke čtení číst či psát.

Soud prvního stupně žalobu zamítl rozsudkem ze dne 16. 9. 2003, sp. zn. 12 C 214/2000. Po doplnění dokazování konstatoval, že zůstavitel mohl přečíst závěť

³⁵ KOLÁŘOVÁ, Kateřina. *Krtek se bez kontroly šíří do různých zemí a na různé kontinenty, říká advokát k Milerově pozůstalosti* [online]. lidovky.cz, 7. 8. 2019 [cit 15. 1. 2020]. Dostupné na <https://www.lidovky.cz/byznys/pravo-a-justice/krtek-se-bez-kontroly-siri-svetem-rika-advokat-k-milerove-pozustalosti.A190803_145721_in_byznys_pravo_ssu>.

za pomoci běžných optických pomůcek, nebylo tak třeba postupovat podle § 65 odst. 1 a 2 a § 68 odst. 3 notářského řádu a potvrdil splnění náležitostí v § 63 notářského řádu.

Žalobce PF podal následně odvolání proti rozhodnutí. Městský soud v Praze rozhodnutí opět zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení usnesením ze dne 25. 2. 2004, sp. zn. 15 Co 536/2003. Sporná skutečnost, která byla předmětem žaloby, je posouzením předběžné otázky pro určení, zda žalovaná je či není dědicem.

Žaloba byla následně soudem prvního stupně zamítnuta pro nedostatek naléhavého právního zájmu.

Městský soud v Praze opět rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení usnesením ze dne 9. 2. 2005, sp. zn. 11 Co 350/2004. Soud připustil změnu petitu, aby bylo určeno taktéž, že žalobce je dědicem a žalovaná nikoliv.

Soud prvního stupně zamítl žalobu o určení neplatnosti závěti a žalobu o určení dědice. Žalobce nemá naléhavý právní zájem na určení neplatnosti závěti, protože lze žalovat přímo na určení práva jako takového. Co se týče žaloby na určení, že žalovaná není dědicem, shledal soud žalobu za nedůvodnou, neboť žalovaná je shodná se závětním dědicem a nebylo prokázáno, že by zůstavitel nebyl schopný se závětí seznámit. Městský soud v Praze potvrdil rozsudek soudu prvního stupně rozsudkem ze dne 10. 6. 2009, sp. zn. 11 Co 403/2008.

Posléze podal PF proti rozsudku dovolání. Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 30. 11. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3159/2010 zamítl dovolání dědiců a v odůvodnění potvrdil slova odvolacího soudu. PF během řízení zemřel a jeho dědici nebyli známi, další řízení pokračovalo s neznámými dědici po PF, kterým byl ustanoven opatrovník. Bez nařízení jednání soud dospěl k tomu, že dovolání bylo neopodstatněné s odůvodněním: *„Přestože právní teorie dříve zastávala názor, že nesplnění jen některé z předepsaných náležitostí má za následek, že listinu sepsanou notářem nelze považovat za listinu veřejnou, postupně se prosazuje méně rigorózní výklad. Ten vychází ze závěru, že absentuje-li v notářské listině náležitost, která je jen málo významná, může se – s přihlédnutím k okolnostem konkrétního případu – přesto jednat o listinu veřejnou.“*³⁶ Soudy judikovaly, že náležitosti notářských listin jsou z hlediska kvality různě závažné. K závěru, že notářský zápis není veřejnou listinou, lze dospět, pouze pokud by chyběly náležitosti, pomocí nichž lze individualizovat notářský zápis, účastníky nebo další osoby zúčastněné na úkonu, nebo takové náležitosti, které jsou nezbytnou součástí notářského zápisu.

³⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3159/2010.

Zvýše uvedeného vyplývá, že je nutné rozlišovat mezi jednotlivými náležitostmi notářského zápisu. Jsou-li splněny znaky dle § 63 not. ř., nemůže notářský zápis „zneplatnit“ pouze ta okolnost, že notář podepsal zápis dříve než účastník, a to v jeho přítomnosti.

2.3 Dílčí závěr

Problémy s výkonem autorských majetkových práv po zemřelém autorovi nastávají mnohdy již během řízení o pozůstalosti. Jak z uvedených případů vyplývá, často je zpochybňována platnost závětí, ať už existuje pouze jedna závěť sepsaná ve formě notářského zápisu nebo je zde více dědických titulů, které si vzájemně konkurují. Potencionální dědici se pak musí žalobou obrátit na soud, jsou-li zde sporné skutečnosti o dědickém právu. Nejčastěji bývá napadána závěť z důvodu, že zde chybí určitý formální znak, bez kterého je závěť neplatná, nebo že zůstavitel v době sepsání závěti nebyl způsobilý takovou závěť sepsat. Dědické řízení se tak protahuje a výkon majetkových autorských práv je po většinu času zkomplikován, neboť sami dědici se nemohou dohodnout na následných postupech.

Pokud zůstavitel zemřel před 31. 12. 2013, postupuje se v řízení o dědictví dle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu,³⁷ jako se děje např. u dědického sporu, který se vede o majetková autorská práva po Zdeňku Milerovi. Šetření dědického práva a sporu o něj probíhá dle § 175k zákona č. 99/1963 Sb. Pokud zůstavitel zemře po 31. 12. 2013 užije se na řízení o pozůstalosti zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen zřs). Ustanovení § 168 zřs přesně stanovuje, co je to dědický spor. Úprava v § 168–173 zákona č. 292/2013 Sb. je obdobou § 175k zákona č. 99/1963 Sb.³⁸ Spory dědiců lze rozlišit na spory právní a skutkové, přičemž právní spory, ve kterých není potřeba dokazování, jsou řešeny v samotném pozůstalostním řízení a notář o nich učiní rozhodnutí. U skutkových sporů je již potřeba dokazování, zejména v případech tvrzení, že zůstavitel nebyl způsobilý závěť pořídit. Notář odkáže dědice s nejméně silným titulem k podání žaloby ve sporném řízení na určení dědického práva. Řízení o sporných skutečnostech a odkaz na něj je v praxi velmi časté a v minulosti docházelo také k častým chybám při formulaci výroku ve věci samé. Aby byla žaloba úspěšně vyřešena musí být naplněn požadavek pasivní věcné legitimace, což znamená, že musí obsáhnout všechny účastníky dědického řízení dohromady, ať už na straně žalobce nebo žalovaného. Pokud by v žalobě nebyli zahrnuti všichni účastníci, byla by zamítnuta pro nedostatek pasivní věcné legitimace. Soudy judikovaly, že účastníci v dědickém řízení

³⁷ čl. II bod 3 zákona č. 293/2013 Sb. kterým se mění zákon č. 99/2013 Sb, občanský soudní řád.

³⁸ TLÁŠKOVÁ, Šárka In SVOBODA, Karel a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2015, s. 343.

bývají špatně odkazováni na neplatnost dědického titulu či sami podali nesprávnou žalobu a museli pak dokazovat naléhavý právní zájem. Dle Nejvyššího soudu je potřeba v těchto sporech poskytovat nadstandardní poučení. Řízení o pozůstalosti a spor o dědické právo probíhají často vedle sebe, nicméně bez rozhodnutí o dědickém sporu by řízení o pozůstalosti nemělo být ukončeno, neboť rozhodnutí o dědickém sporu, odvolání či dovolání může zasáhnout právě do samotného rozhodnutí o řízení o pozůstalosti.³⁹

³⁹ FIALA, Roman. *Spory o dědické právo* [online]. pravniprostor.cz, 18. 7. 2019 [cit. 22. 1. 2020]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/spory-o-dedicke-pravo>>.

3 Řízení o pozůstalosti

Řízení o pozůstalosti vykonává až na výjimky na základě pověření soudu prvního stupně notář, ten v samotném řízení vystupuje jako soudní komisař dle § 100 zřs. Zákon v ustanovení § 137 zřs stanovuje matričnímu úřadu povinnost oznámit smrt fyzické osoby příslušnému soudu, ten následně zahájí řízení ex offo. Naproti tomu, pokud byl již podaný návrh na zahájení řízení, soud řízení nezahajuje. Účastníci při projednávání pozůstalosti jsou zejména ti, jež lze považovat za zůstavitelovy dědice, jak určuje § 110 a násl. zřs. Pokud nedědí žádný ze zákonných dědiců a není zde ani nikdo, kdo by dědil ze závěti či dědické smlouvy, jak stanovuje občanský zákoník, stává se účastníkem stát. Soud po zahájení řízení provádí potřebná šetření ke zjištění zůstavitelova jmění, totožnosti jeho dědiců⁴⁰ a zároveň o obsahu listin, které zůstavitel zanechal dle § 142 zřs.

3.1 Soupis aktiv a pasiv

Při soupisu pozůstalosti, o jehož nařízení rozhoduje soud, se do aktiv zapisuje dle § 171 zřs majetek zůstavitele, který vlastnil v době smrti a dále se zapisují pohledávky a majetková práva, která vznikla po jeho smrti, ale měla původ v právních skutečnostech, které nastaly za zůstavitelova života, a mimo jiné i právo na vypořádání společného jmění. Pasiva pozůstalosti jsou tvořena dluhy zůstavitele a některými dalšími náklady, jako například náklady pohřbu, náklady na zaopatření a dluhy, o kterých to stanoví zákon. Co se týče autorských práv, do soupisu se uvádí všechna majetková autorská práva, nosiče autorských děl a pohledávky z autorských děl vzniklé. Pokud pozůstalost tvoří majetková autorská práva k více autorským dílům, je důležitá jejich individualizace z důvodu, že by každé majetkové právo měl zdědit jiný z dědiců. „*Jsou-li předmětem dědictví absolutní majetková práva, proběhne soupis autorských děl vytvořených ke dni smrti autora, ať už jde o díla zveřejněná či nezveřejněná. Obdobně tomu tak bude i v případě majetkových práv výkonných umělců. Autorská práva v takovém případě mohou být nabývána dědici jednotlivě či jako celek nebo části. Je přitom lhostejné, zda jde o dědění dle závěti či na základě schválené dohody dědiců.*“⁴¹ Jak vyplývá ze shora uvedeného, do soupisu se zapisují věci, pohledávky a majetková práva tak, aby nebylo možné je zaměnit. K těmto položkám se uvádí údaje o jejich obvyklé ceně. Toto však neplatí, pokud jde o majetková práva autorská či majetková

⁴⁰ Ustanovení § 139 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

⁴¹ CHALOUPKOVÁ, Helena. Dědictví autorských práv. *Rodinné listy*. 2013, č. 6, s 27–28.

práva výkonných umělců, neboť jak práce uvádí, jsou neocenitelná, u těch se místo obvyklé ceny zapíše fráze „neoceňují se“.⁴²

3.2 Správce pozůstalosti

Správce dědictví může být povolán dle § 157 zřs zůstavitelem i soudem bez návrhu, či na návrh dědice, stanoví-li tak občanský zákoník. Soud může jmenovat správce pozůstalosti v případě, kdy je k tomu vážný důvod nebo musí být vyhotoven seznam majetku, jež je součástí pozůstalosti, popřípadě pokud byl stanoven vykonavatel závěti, který byl nezpůsobilý správu vykonávat nebo tuto správu odmítl a dědici by nemohli řádně pozůstalost spravovat. Pokud jsou během správy pozůstalosti pochybnosti o tom, kdo je oprávněn správu vykonávat, vydá soud usnesení dle § 156 zřs. Správce pozůstalosti je povoláván zejména v případech, kdy je potřeba, aby byla zajištěna nepřetržitá správa majetku, hlavně v případech výkonu autorských majetkových práv. Právě dle pozůstalosti, která má být spravována, je vymezena působnost správce.⁴³ Zůstavitel po vzoru § 1556 OZ povolává správce pozůstalosti formou veřejné listiny, ve které je uvedeno, v jakém rozsahu pozůstalost spravuje, jeho povinnosti i případně jeho odměnu. Po smrti zůstavitele se správce ujme správy pozůstalosti, jakmile se dozví o smrti zůstavitele nebo vzápětí, co správce o smrti zůstavitele informuje soud. Pozůstalost je spravována až do potvrzení nabytí dědictví. Pokud ke správě není povolán ani správce či vykonavatel závěti, spravuje pozůstalost dědic, některý z dědiců nebo všichni dědicové společně. V odůvodněných případech, soud postupuje dle § 157 zřs.⁴⁴ Správce dědictví může provádět i úkony, které přesahují prostou správu, ale pouze se souhlasem dědiců. Pokud by byly rozpory mezi dědici při získávání jejich souhlasu, je možné si vyžádat souhlas soudu. Ten nesmí však rozhodnout o změně účelu spravovaného majetku a současně musí sledovat cíl zachování majetku, pokud jde o správu prostou. Pokud jde o správu plnou, správce pozůstalosti musí dbát o rozmnožení majetku a v rámci této správy může činit vše, co je nutné a užitečné.⁴⁵

Všechny právně zavazující úkony zavazují právě správce pozůstalosti. Pozůstalost spravuje vlastním jménem na účet pozůstalosti, tudíž majetková stránka je ku prospěchu

⁴² BARTOŠ, Jiří. O soupisech v dědickém a pozůstalostním řízení. *Ad Notam*, 2013, roč. 19, č. 3, s. 7.

⁴³ COUFOVÁ, Květoslava, COUF, Petr. *Dědění a daně* [online]. nkcr.cz, 24. 4. 2014 [cit. 25. 1. 2020]. Dostupné na <https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_132-dedeni-a-dane>.

⁴⁴ FIALA, Roman. In FIALA, Roman a kol. *Občanský zákoník IV. Dědické právo (§1475–1720). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 493–494.

⁴⁵ SVOBODA, Jiří, KLIČKA, Ondřej. *Dědické právo v praxi*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 179.

samotné pozůstalosti. Zaváže-li se správce k závazkům, které nezanikají ukončením správy, přechází s pozůstalostí na dědice.⁴⁶

3.3 Správkyně pozůstalosti Zdeňka Milera

Jedním z případů stanovení správce pozůstalosti můžeme uvést ustanovení JUDr. Milany Fisherové, kterou v jedné ze závětí určil samotný autor děl s postavou Krtečka Zdeněk Miler, jak již bylo zmíněno v předchozím textu.

V roce 2006 byla notářem sepsána listina o ustanovení správce Milerova dědictví. V této listině svěřil Miler správu autorských práv JUDr. MF. V notářské listině nejsou uvedena žádná omezení správy majetkových autorských práv, která byla po smrti Milera dne 30. 11. 2011 svěřena právě JUDr. Fischerové, ta jakožto správkyně dědictví spravuje veškerá majetková autorská práva, uzavírá smlouvy a dbá na jejich plnění, vymáhá pohledávky a zároveň chrání majetková autorská práva a uplatňuje nároky vyplývající jak z oprávněného, tak z neoprávněného výkonu majetkových autorských práv.⁴⁷ Pořízený notářský zápis opravňuje správkyni k výkonu majetkových autorských práv do doby, než dědicové pozůstalost nabudou. Od roku 2006 až do současnosti je JUDr. MF stále správkyní dědictví. Již více jak 13 let spravuje pozůstalost, zatímco s dědici stále probíhá dědické řízení. Dále také uplatňuje nároky z užívání autorských práv, a to i proti samotným potomkům Milera, kteří jsou účastníky v dědickém řízení, jmenovitě vnučce pana Milera Karolíně a dceři Kateřině.

Správce dědictví může být určen i soudem, pokud spory o autorská práva trvají i několik let, ten pak dává svolení k užití děl namísto dědiců. Tímto způsobem byl určen správce dědictví po smrti Jaroslava Foglara. V tomto případě se spor protahoval déle než sedm let.⁴⁸

3.3.1 Žalovaná vnučka Karolína Milerová

JUDr. MF žalovala vnučku zůstavitele Karolínu, resp. společnost Little Mole a.s. Správkyně dědictví se domáhala uložení povinnosti žalované zdržet se jednání vůči třetím osobám, kterým by udělovala oprávnění k výkonu práva užití dílo ZM, a určení, že licenční

⁴⁶ COUFOVÁ, Květoslava, COUF, Petr. *Dědění a daně* [online]. nkcr.cz, 24. 4. 2014 [cit. 25. 1. 2020]. Dostupné na <https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_132-dedeni-a-dane>.

⁴⁷ FISCHEROVÁ, Milena. *Notářský zápis listiny o ustanovení správce dědictví* [online] zdenkmilerautorskaprava.cz, 12. 12. 2012 [cit. 26. 1. 2020]. Dostupné na <<http://www.zdenkmilerautorskaprava.cz/cz/>>.

⁴⁸ TOMAN, Karel. *Kolem Havlova díla zavládlo dočasné právní vakuum* [online], zpravy.aktualne.cz, 24. 12. 2011 [cit. 26. 1. 2020]. Dostupné na <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/ceska-ekonomika/kolem-havlova-dila-zavladlo-docasne-pravni-vakuum/r~i:article:726338/?redirected=1551267139>>.

smlouva ze dne 6. 9. 2011 mezi ZM a žalovanou je neplatná. Městský soud v Praze rozhodl rozsudkem ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. 66 C 154/2013, 31 C 19/2014, proti Karolíně a Little Mole a.s. tak, že zastavil řízení v rozsahu uložení povinnosti zdržet se jednání, kterým by udělovala oprávnění k výkonu práva užití dílo, a dále rozhodl, že licenční smlouva ze dne 6. 9. 2011 je neplatná, takže vnučka KM nedisponuje oprávněním práva dílo užití, a to ani měnit a doplňovat, jakož ani právo udělovat třetím osobám podlicenci (sublicenci). Na základě toho ani žalované Little Mole a.s. nevzniklo oprávnění k výkonu práva užití dílo ZM, které jí poskytla KM sublicenční smlouvou ze dne 20. 1. 2012 ve znění dodatku ze dne 30. 12. 2012 a následně byla společnosti uložena povinnost zdržet se udělování oprávnění k výkonu práva užití dílo ZM. Oběma žalovaným bylo rovněž uloženo, aby sdělily identifikaci osob, kterým již udělily oprávnění užití dílo pana ZM.

Žalobkyně JUDr. MF podala žalobu na určení, že licenční smlouva uzavřená dne 6. 9. 2011 mezi autorem a žalovanou je absolutně neplatná, a to z důvodu rozporu s § 26 odst. 1 AZ. Smlouvou má být obcházena nepřevoditelnost majetkových práv, z čehož plyne neplatnost na základě § 39 zákona č. 40/1964 Sb., OZ. Neurčitě je definován taktéž předmět licence, protože pojem veškeré umělecké dílo autora je neurčitý, tedy v rozporu s §§ 37 a 39 OZ a k jednoznačnému výkladu nelze dospět ani na základě § 35 OZ. Licenční smlouva nehledí na to, že některá díla jsou vytvořena spoluautorsky, čímž nesplňují náležitosti dle § 46 a násl. AZ. V dalším odůvodnění žaloby JUDr. MF tvrdí, že v době uzavření licenční smlouvy bylo v účinnosti dalších 300 výhradních licenčních smluv a § 47 odst. 2 AZ ustanovuje, že autor nemůže poskytnout žalované další licenci, a proto je smlouva neplatná i dle 47 odst. 5 AZ. Také žalobkyně poukázala na to, že autor poskytoval pouze omezené licence a rozsah licence, kterou autor udělil KM, je ve svém rozsahu v rozporu s dobrými mravy. Dále zdůraznila také podivuhodné okolnosti, za kterých byla uzavřena licenční smlouva a zda by vůbec mohla vyjadřovat vůli autora, když Little Mole a.s. dne 23. 11. 2011 předložil JUDr. FM jako zástupkyni autora návrh smlouvy o výhradní licenci na užití díla autora pro iPhone a iPad, kdy se obsah této smlouvy shodoval s onou licenční smlouvou. Smlouva ze dne 23. 11. 2011 se stejným obsahem by dle JUDr. FM postrádala smysl. JUDr. FM se navíc jako zástupkyně autora o licenční smlouvě dozvěděla až po smrti autora.

Žalobkyně po smrti autora vyzvala žalovanou, aby se zdržela využívání licenční smlouvy. Žalovaná naopak kontaktovala držitele platných licencí a vyzvala je ke spolupráci, z čehož žalobkyně usuzuje, že došlo k oslabení práv budoucích dědiců. K oslabení dochází především tak, že žalovaná uzavírá podlicenční smlouvy, čímž snižuje komerční hodnotu

postavičky Krtečka. Žalobkyně se taktéž domáhala určení, že nevzniklo oprávnění na základě sublicenční smlouvy mezi KM a Little mole a.s., která byla datována 20. 1. 2012.

Soud prvního stupně zastavil řízení dle § 96 odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., OSŘ, když žalobkyně vzala se souhlasem žalované žalobu na zdržení se jakýchkoli jednání vůči třetím osobám zpět. Soud po provedení dokazování dospěl k názoru, že žalobkyně má právní zájem na určení neplatnosti licenční smlouvy. Dle soudu není podstatné vyčkávat zjištění výsledků dědického řízení. Kdyby se KM stala dědičkou majetkových práv autorských a licenční smlouva by byla platnou, po smrti autora by zanikla splynutím dle § 584 OZ. Neplatnost by musela být určena jen pro období od 6. 9. 2011 do 30. 11. 2011. Sublicenční smlouva mezi KM a Little Mole a.s. nemohla být určena jako neplatná, kvůli nedostatku naléhavého právního zájmu. Soud uvedl, že pravost podpisu licenční smlouvy se stala nespornou. Ani okolnost nízké odměny není důvodem, aby smlouva byla v rozporu s dobrými mravy. Ochrana majetkových zájmů dědiců je opatřena dodatečnou odměnou dle § 49 odst. 4 AZ účinného do 31. 12. 2013, obdobně § 2374 OZ. Široká licence je založena na principu nevýhradnosti, a proto není v rozporu se zákonem a neporušuje tedy § 26 odst. 1 AZ, nejde o translativní převod. Majetkové zájmy jsou ošetřeny dodatečnou odměnou, ty se pojí jen s konstitutivním poskytnutím oprávnění. Jde také o licenci nevýhradní, která nebrání dědicům ani v užití díla.

Co se týče předmětu smlouvy, soud vymezil, že pokud KM měla získat licenci nevýhradní v maximálně přípustném rozsahu dle právních předpisů, musí být autor srozuměn s tím, že KM získává právo k poskytování sublicence a v jakém rozsahu, z toho soud prvního stupně usuzuje, že předmět smlouvy není konkrétně zjiitelný. U nevýhradní licence však zákon nestanovuje ani nutnost písemné formy, dle judikatury není ani třeba objektivní srozumitelnost a postačí, pokud se obsah smlouvy jeví určitý alespoň pro strany smlouvy, subjektivní určitost. U posuzování, zda smlouva byla pro smluvní strany dostatečně určitá, soud vycházel z toho, že žalovaná MK při sjednávání licenční smlouvy věděla, že k autorským dílům jsou udělené i výhradní licence a že k těmto právům licenci nezíská, ale zároveň sama netuší, v jakém rozsahu licenci získala. Soud proto konstatoval, že licenční smlouva je neplatná dle 37 odst. 1 OZ, tudíž není možné, že by MK získala licenci. Z toho důvodu nemohla MK poskytnout oprávnění k užití díla třetím osobám.

Vrchní soud v Praze jako odvolací soud rozhodl, že odvolání žalovaných není důvodné. Správkyně dědictví JUDr. MF byla aktivně legitimována k tomu, aby uplatnila nároky plynoucí z porušení majetkových autorských práv, což spadá do obvyklého hospodaření dle § 175r odst. 2 OSŘ ve znění platné do 31. 12. 2013. Znovu poukázal na to,

že i když nebyla za účinnosti předchozích ustanovení § 46 odst. 4 AZ (platné do 31. 12. 2013) nutná písemná smlouva, strany si písemnou formu zvolily a dle toho posuzoval soud i určitost smlouvy, kdy ani samotná MK nevěděla, jaký rozsah majetkových autorských práv jí byl licenční smlouvou svěřen. O výše uvedené skutečnosti svědčí i střety licencí, které byly již dříve poskytnuty autorem s podlicencí žalované Little Mole a.s. (např. spor pana Zdeňka Matějovského proti společnosti JERRY FABRICS s.r.o. o právo užít dílo autora v souvislosti s ložním povlečením, povlaky na polštáře, polštáři a ručníky, vedený u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 36 C 154/2013, nebo spor společnosti DETOA Albrechtice s.r.o. proti společnosti Bino Europe k.s. o právo užít dílo autora v souvislosti s dětskými hrami ze dřeva, vedený u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 36 C 174/2013). Odvolací soud konstatuje, že nebylo třeba, aby se soud prvního stupně zabýval zkoumáním skutečné vůle stran licenční smlouvy, kdy autor licenční smlouvou chtěl, aby žalovaná pokračovala v jeho dílu, a to z důvodu neplatnosti právního úkonu, na jehož základě nemohou být vyvolány žádné účinky. Odvolací soud se zcela ztotožňuje se závěry soudu prvního stupně. Žalované zasáhly do autorských práv, neboť poskytovaly oprávnění k výkonu práva užít dílo ZM, aniž by samy měly takové opatření, to odůvodňuje požadavek na poskytnutí informací potřebných k identifikaci osob, kterým bylo oprávnění poskytnuto (§ 40 odst. 1 písm. c AZ).

KM a její společnost Little Mole a.s. podala následně proti rozhodnutí odvolacího soudu dovolání. Než však Nejvyšší soud rozhodne, nesmí KM podle pravomocného rozhodnutí odvolacího soudu poskytovat práva na základě licence, kterou s autorem uzavřela. Toto dopadá i na smlouvy uzavřené v zahraničí, například veřejně hodně probíraný projekt Krtek a Panda (Čína). V nedávné době se Krteček objevil i na monopostu formule 1, kdy společnost Little Mole a.s. poskytla vozům závodní stáje Alfa Romeo oprávnění k výkonu práva dílo užít. Dle vyjádření JUDr. Matznera, advokáta správkyně dědictví, Karolína poskytla seznam osob, kterým ona a společnost Little Mole a.s. poskytla seznam licenčních partnerů. Problém se vyskytl, když se Krtek objevil na voze formule 1, neboť právě tato stáj na seznamu licenčních partnerů vůbec nebyla. S největší pravděpodobností došlo k tomu, že někteří licenční partneři z poskytnutého seznamu měli právo licence poskytnout dál. V současné době se z těchto důvodů neví, kdo všechno s Krtkem vůbec „nakládá“ a kolik společnost Little Mole a. s. z poskytnutých oprávnění inkasovala. Dle slov JUDr. Matznera: *„Krték se tak nekontrolovaně rozrůstá do různých zemí a na různé kontinenty. Předtím jsme vůbec neměli potuchy, jak je to rozsáhlé.“* Stejně řetězení licencí lze spatřit i u animovaného seriálu, který u nás vysílala TV Barrandov, Krtek a panda o přátelství českého a čínského zvířátka. Správkyně dědictví ani její advokát, neviděli žádnou z takto poskytnutých

podlicenčních smluv, z toho důvodu nelze ani zjistit, jaké finanční prostředky by měly být odváděny dědicům majetkových autorských práv.⁴⁹

Správkyň dědictví v rámci své povinnosti spravovat pozůstalost ZM, podala žalobu na KM, aby bylo jisté, zda licence, na jejíž základě KM a Little Mole a.s. poskytuje oprávnění dílo užít třetím osobám, je platná a zda uživatelé licencí oprávněně neodvádějí odměnu dědicům ZM a poskytují ji pouze Karolíně, která se s dědici taktéž nijak nevyrovnala. Odvolací soud potvrdil, že licenční smlouva uzavřená mezi ZM a KM není platná. Správkyň dědictví musí nyní oslovit všechny partnery ze seznamu poskytnutého KM, že nemají oprávnění k užití Krtka. Ti by následně měli symbol Krtka přestat užívat, zastavit distribuci výrobků s jeho vyobrazením nebo požádat dědice o udělení licence nové. Na tom by se však museli shodnout všichni dědicové. Pokud se tak nestane, závisí na úvaze dědiců, zda se budou domáhat upuštění šíření výrobků či vydání bezdůvodného obohacení ve výši dvojnásobku obvyklé licenční odměny.

3.3.2 Žalovaná dcera Kateřina Milerová

V rámci správy pozůstalosti JUDr. MF dále zažalovala Milerovu dceru Kateřinu. Soud prvního stupně Krajský soud v Praze rozhodl rozsudkem sp. zn. 38 C 26/2016 dne 3. 7. 2017, a to uložením povinnosti žalované Kateřině zdržet se užití autorského díla „Krtek“. Ve výroku II stanovil povinnost, aby se nakladatelství Kateřina Miler s.r.o. zdrželo rozšiřování díla „Krtek na návštěvě“ a uložil povinnost stáhnout tuto publikaci z trhu na území ČR.

Žalovaná KM uzavřela dohodu se Zdeňkem Milerem dne 6. 7. 2011, díky které mohla dílo autora „Krtek“ zpracovávat a vytvářet tím tak nová díla, způsobem nesnižujícím hodnotu díla původního. Oprávnění užít dílo mohla KM poskytnout jen nakladatelství Kateřina Miler s.r.o. Nakladatelství poté vydávalo publikaci „Krtek na návštěvě“, zpracované původní dílo autora spojené s ilustracemi a textem KM. Žalobkyně uvedla, že dohoda mezi KM a autorem je neplatná z důvodu neurčitosti díla, nedostatku autorovi svobodné vůle a také kvůli absenci odměny za licence. V žalobě uplatnila zdržovací nároky, odstranění závadného stavu a v poslední řadě vydání bezdůvodného obohacení po KM i nakladatelství ve výši dvojnásobku obvyklé licenční odměny 130 400 Kč.

Skutkový stav zjištěný z provedeného dokazování posoudil soud prvního stupně podle § 2 odst. 1, § 40 odst. 1 a 2, § 42 odst. 1, § 46 odst. 1 a 4, § 49 odst. 1, 2 zák. č. 121/2000 Sb.,

⁴⁹ KOLÁŘOVÁ, Kateřina. *Krtek se bez kontroly šíří do různých zemí a na různé kontinenty, říká advokát k Milerově pozůstalosti* [online]. lidovky.cz, 7. 8. 2019 [cit 15. 1. 2020]. Dostupné na <https://www.lidovky.cz/byznys/pravo-a-justice/krtek-se-bez-kontroly-siri-svetem-rika-advokat-k-milerove-pozustalosti.A190803_145721_in_byznys_pravo_ssu>.

autorský zákon, ve znění platném do 31. 12. 2013. Zákon vyložil tak, že je nutné, aby součástí smlouvy bylo i ujednání o odměně. Pokud by měla být licence poskytnuta bezplatně je třeba to ve smlouvě výslovně uvést. Dle soudu žalovaná neprokázala, že byla ujednána obvyklá výše odměny vycházející ze vzorce 80/20 a dohoda je proto neplatná. Tím, že žalované užily díla bez platného právního důvodu, zasáhly do majetkových autorských práv autora, soud proto rozhodl o zdržovacích a odstraňovacích nárocích ve prospěch žalobkyně.

Vrchní soud v Praze v rozhodnutí ze dne 11. 9. 2018 pod sp. zn. 5 Co 72/2017, poukázal na to, že odměna je esenciální náležitostí licenční smlouvy (NS ČR 30 Cdo 2277/2007), je tedy nutné, aby ve smlouvě bylo ujednáno, zda je smlouva za úplatu nebo bezúplatná. Dohodnou-li se strany výslovně na úplatné smlouvě, ale bez určení odměny, není smlouva neplatná a nabyvatel poskytuje odměnu obvyklou v době uzavření smlouvy. Odvolací soud shodně poukazuje na to, že žalovaná neprokázala existenci dohody o odměně, nesouhlasí však se soudem prvního stupně, že nebyla učiněna vůbec žádná dohoda o odměně. V dohodě ze dne 6. 7. 2011 je stanoveno, že ujednání o odměně není předmětem této dohody. Z toho vyplývá, že odměna měla být stanovena následně, žalované se však nepodařilo prokázat, že následná dohoda byla uzavřena. Žalovaná soudu předložila dohody mezi ní a autorem, kterými chtěla poukázat na praxi, kterou se určují licenční odměny. Odvolací soud však podotkl, že tím bylo dokázáno pouze to, jakým způsobem se rozdělují výnosy mezi žalovanou a autorem. Dohoda ze dne 6. 7. 2011 tak není neplatná, ale úkon v ní není perfektní licenční smlouvou, protože neobsahuje všechny důležité náležitosti dle § 46 AZ. Odvolací soud potvrdil, že úkony žalované zasáhly do autorských práv autora, protože žalované neměly oprávnění pro takové nakládání s dílem autora. Kateřina podala dovolání, které Nejvyšší soud odmítl.

JUDr. Milena Fisherová ze své pozice správkyně dědictví, které spravuje až do doby, než bude o dědictví rozhodnuto, upozornila Kateřinu, že uzavřená licenční smlouva je neplatná. Ta však trvala na její platnosti, z toho důvodu podala správkyně žalobu, které soud vyhověl. Z výše uvedeného je jasné patrné, že správkyně dědictví musí dbát správy pozůstalosti i pokud jde o potencionální dědice samotné.

3.4 Průběh řízení o pozůstalosti

Soud nařizuje k projednání dědictví neveřejná jednání. Pokud má být řízení zastaveno, pozůstalost má připadnout jedinému dědici zůstavitele, který neuplatňuje žádné námitky, nebo žádní dědici nejsou a pozůstalost má připadnout státu, dle § 183 zřs soud jednání nenařizuje. Soud může v řízení o dědictví schválit dohodu dědiců o výši jejich podílů. Takový postup nelze uplatnit, pokud se dědí na základě pořízení pro případ smrti dle § 1694 OZ a zůstavitel nepřipustil možnost, aby si dědici rozdělili pozůstalost jinak než podle vůle zůstavitele. Při vypořádání majetkových autorských práv dávají notáři přednost dohodě zákonných dědiců, pakliže k dohodě nedošlo, vychází notáři ze stejné praxe jako při vypořádávání hmotného majetku. Pokud jde o dohodu mezi dědici, týkající se autorských práv, nejčastěji dochází k tomu, že jeden dědic převezme veškerá majetková autorská práva, nebo se všichni dědicové účastní na majetkových autorských právech společně.⁵⁰ V průběhu řízení o pozůstalosti se sepisují majetková práva k zveřejněným i nezveřejněným autorským dílům vytvořeným ke dni smrti autora, stejně tak tomu je i u majetkových práv výkonných umělců.⁵¹ Notář musí při vypořádávání rozlišovat také nároky plynoucí z licenčních smluv uzavřených se zůstavitelem až do data jeho úmrtí, kdy odměna z nich spadá do aktiv dědictví a na druhé straně nároky plynoucí z licenčních smluv po smrti zůstavitele, ty by již měly náležet přímo dědicům majetkových práv.⁵² Odměny náležející za užití autorských děl po smrti autora, jsou vypořádávány vůči dědicům. Pokud je určen správce pozůstalosti, je to on, kdo inkasuje odměny za dědice, kteří se účastní dědického řízení.

Došlo-li k neschválení dohody dědiců soudem, v řízení se může pokračovat až po právní moci usnesení o neschválení. Pozůstalost je vypořádána vydáním usnesení o dědictví. Před vydáním usnesení musí být splněny veškeré předpoklady obsažené v § 184 zřs, a to existuje-li pozůstalostní jmění, bylo zjištěno dědické právo a byla splněna zůstavitelova nařízení, nedošlo k nařízení likvidace pozůstalosti a byly také splněny odkazy zůstavitele. Po splnění předpokladů soud rozhodne dle § 185 zřs, přičemž bere v potaz vůli zůstavitele, dohodu dědiců a potvrzení nabytí majetku podle podílů. Pozůstalostní řízení se končí usnesením o dědictví, které deklaruje právní vztahy s účinností ke dni smrti zůstavitele, nehledě na to, kolik let uplynulo od jeho smrti do vydání usnesení. Osoby, které nebyly

⁵⁰ SRSTKA, Jiří. Literární dílo jako dědictví. *Grand Biblio*, 2009, roč. 3, č. 1/2, s. 49.

⁵¹ TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEČ, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 344–345.

⁵² SRSTKA, Jiří. Literární dílo jako dědictví. *Grand Biblio*, 2009, roč. 3, č. 1/2, s. 49.

účastníky dědického řízení, ale býti měly, mohou svá práva uplatnit skrze žalobu ve sporném řízení.⁵³

3.4.1 Autorská práva v průběhu řízení o pozůstalosti

Ode dne smrti zůstavitele lze hovořit o správě pozůstalosti, jež trvá až do pravomocného rozhodnutí soudu o dědictví. Více dědiců tvoří společenství jmění, proto je potřebný souhlas všech dědiců, jde-li o nakládání s věcmi tvořícími pozůstalost. Jak již bylo uvedeno v kapitole pojednávající o správě pozůstalosti, není-li správce či vykonavatel závěti pověřen, správu vykonává dědic, některý z nich nebo všichni společně, přičemž s touto rolí osob spravující pozůstalost jim zároveň připadá role beneficentů neboli osob, v jejichž prospěch je pozůstalost spravována.

Jsou-li pochybnosti o tom, kdo má správu vykonávat, musí být vyřešeny soudem, který rozhodne v řízení o pozůstalosti usnesením. Vyřešení této otázky je důležité zejména z důvodu, že práva a povinnosti vyplývající z pozůstalosti je oprávněn vykonávat pouze ten, kdo pozůstalost spravuje. Musí být bráno v potaz také to, že pouze dědic, jehož dědické právo je prokázáno, tedy nevedou-li se o pozůstalost dědické spory, může pozůstalost spravovat. *„Oprávnění spravovat majetek (a dluhy) patřící do pozůstalosti a vykonávat z toho vyplývající práva a povinnosti tedy přísluší tomu, kdo spravuje pozůstalost, a dědici mohou vykonávat oprávnění spojená s tzv. společenstvím jmění, jen jestliže to umožňuje potřeba správy pozůstalosti.“*⁵⁴

Je-li dědici dědické právo prokázáno, soud mu může na základě § 1680 OZ povolit volné nakládání s předmětem pozůstalosti ještě před skončením řízení. Toto ustanovení nelze užít za předpokladu, že je zde více dědiců, kteří si vzájemně odporují. Soud může jedinému dědici povolit výkon vlastnického práva k předmětu pozůstalostního řízení v plném rozsahu. Je-li dědiců více, nemůže svévolně jeden z nich bez souhlasu ostatních zcizit či zatížit, dokud pozůstalostní soud nerozhodne, kdo je výlučným vlastníkem onoho předmětu.⁵⁵ Povolání správce soudem, z důvodu dědických sporů, můžeme ilustrovat v dědickém řízení o pozůstalosti spisovatele Jaroslava Foglara. Podobná situace by pravděpodobně nastala i u pozůstalosti Zdeňka Milera v případě, že by si sám autor neurčil správkyňu dědictví JUDr. Fisherovou.

⁵³ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 404–405.

⁵⁴ DRÁPAL, Ljubomír. In: FIALA, Roman a kol. *Občanský zákoník IV. Dědické právo (§1475–1720). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 493.

⁵⁵ Tamtéž 473–474.

Ten, kdo spravuje pozůstalost, tak činí v režimu prosté správy v rámci obvyklého hospodaření, s péčí řádného hospodáře a řídí se taktéž ustanovením o správě cizího majetku § 1405 a následujících OZ. Správce pozůstalosti je taktéž povinen šetřit podstatu a smysl autorských práv a vyvarovat se například poskytování licencí, z nichž by byli dědici neodůvodněně zavázáni v období, kdy již mohli licence poskytovat sami.⁵⁶ Pokud jednání přesahuje rozsah prosté správy, tak je potřeba jednohlasného souhlasu všech dědiců, jejichž dědické právo bylo již jasně prokázáno. Nelze-li takový souhlas získat nebo se dědici jednohlasně neshodli, může se ten, kdo spravuje pozůstalost, obrátit na soud.⁵⁷ V těchto případech zůstávají některá majetková autorská práva nevykonávána, neboť je sporné, kdo z účastníků majetková autorská práva nabude. Problém nastává, nakládal-li účastník dědického řízení s těmito majetkovými právy během dědického řízení a v samotném rozhodnutí o dědictví není jako dědic určen.

Jak již bylo řečeno, pokud dědici nevykonávají řádně správu, jsou jejich práva a povinnosti vyplývající z pozůstalosti značně omezena. Stejně omezen jako dědic autorských majetkových práv je také kolektivní správce, ať už u povinného zastoupení nebo u zastoupení smluvního. Ten nakládá s těmito právy svým jménem na účet dědiců. Vyplatil-li odměny těm, kteří nebyli v soudním rozhodnutí jako dědici potvrzeni, jedná se o bezdůvodné obohacení, to musí být vydáno tomu, na jehož úkor se obohacený bezdůvodně obohatil dle ustanovení § 2991 odst. 1 o. z.

3.4.2 Poskytování licencí

Licenční smlouvou, kterou upravuje občanský zákoník, může autor dle § 2371 o. z. poskytnout nabyvateli oprávnění k výkonu práva autorské dílo užít v původní či zpracované podobě. Licenční smlouvou nelze poskytnout oprávnění k volnému užití díla a užití podle zákonných licencí dle § 30 a násl. AZ.

Při poskytnutí licence (konstitutivní převod) nedochází ke změně vlastníka majetkových autorských práv, na to odkazuje autorský zákon výslovným zákazem převoditelnosti majetkových práv. Oprávnění k výkonu majetkového autorského práva může být poskytnuto nabyvateli tak, aby ho vykonával pouze určitým způsobem. Pokud je nabyvatel výhradní licence nečinný a poskytnuté oprávnění by vůbec nevyužíval či ji využíval nedostatečně, a tím byly dotčeny autorovy zájmy, mohl by poskytovatel odstoupit od licenční smlouvy, poté co v přiměřené lhůtě vyzval nabyvatele, aby od doručení výzvy licenci

⁵⁶ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 18.

⁵⁷ SVOBODA, Jiří, KLIČKA, Ondřej. *Dědické právo v praxi*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 183.

dostatečně využil. Nevyužívání či nedostatečné užívání nesmí být způsobeno převážně autorem a déle musí být splněny podmínky § 2379 o. z. Pokud by však byla umožněna převoditelnost majetkového práva, teoreticky by neexistovala možnost nutit nabyvatele licence takto ji užívat, prakticky většinou nabyvatel nabývá licenci k tomu, aby užívací právo plně využíval.⁵⁸

Licence k užití může být udělena buď jednotlivým způsobem užití nebo ke všem způsobům v omezeném či neomezeném rozsahu. Zákon rozlišuje výhradní a nevýhradní licenci. Pokud jde o výhradní licenci, musí být poskytnuta písemnou formou a ve výkonu majetkového práva omezuje i samotného autora, ten další licenci může poskytnout pouze za souhlasu nabyvatele, jinak by bylo poskytnutí neplatné. Není-li v licenci sjednána její výhradnost, platí dispozitivně, že licence je nevýhradní.⁵⁹

Po smrti autora zásadně přetrvává platnost poskytnuté licence a výnosy z ní plynoucí jsou obsahem pozůstalosti. Licence nezaniká ani smrtí nabyvatele licence, ale práva a povinnosti z ní přechází na právního nástupce, ledaže to strany ve smlouvě vyloučily.⁶⁰

Poskytování licencí během řízení o pozůstalosti souvisí s ustanoveními o správě pozůstalosti. Subjekt, který má zájem nabýt oprávnění k užití, musí zjistit, kdo je oprávněn k poskytnutí licence. Oprávněnými k poskytnutí licence v pozůstalostním řízení jsou osoby oprávněné ke správě pozůstalosti. Je-li správa pozůstalosti svěřena správci, pak je k poskytování licencí oprávněn právě tento správce. Z výše uvedeného však plyne, že správce může činit pouze úkony, které nepřesahují rámec obvyklého hospodaření (prosté správy). V zásadě k poskytnutí výhradní licence či licence poskytnuté na dobu trvání práv je zapotřebí souhlas všech dědiců, není-li možné tento souhlas získat, musí se zájemce o poskytnutí licence obrátit na soud.

Autorské odměny, které plynou z těchto licenčních smluv, se stávají předmětem pozůstalosti, která je pak rozdělena mezi dědice na základě pravomocného rozhodnutí soudu o dědictví.

Po skončení řízení o pozůstalosti poskytují licence ti, na které přešla majetková autorská práva, popřípadě kolektivní správce spravující práva dědiců. Pro ně platí ustanovení autorského zákona stejně, jako platila pro autora samotného, za předpokladu, že ustanovení nebyla stanovena pouze pro autora samotného z důvodu vázanosti na jeho osobu.

⁵⁸ TRÁVNÍČEK, Tomáš. Je zákaz převoditelnosti majetkových autorských práv překážkou? *Právní rozhledy*. 2016, č. 12, s. 438.

⁵⁹ CHALOUPKOVÁ, Helena a kol. *Mediální právo. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 509.

⁶⁰ CHALOUPKOVÁ, Helena. In HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 646.

Z uvedeného vyplývá pravomoc dědice poskytovat licence. V souvislosti s oprávněním poskytovat licence nepřechází na dědice právo na odstoupení od smlouvy pro změnu přesvědčení, neboť toto právo náleží pouze autorovi díla.⁶¹

3.4.3 Dodatečné projednání dědictví

Soud zahájí bez návrhu či na návrh dodatečné projednání dědictví, bylo-li zjištěno, že po zůstaviteli stále existuje majetek, který nebyl dosud znám. Objeví-li se po rozhodnutí o pozůstalosti majetek, spadající do aktiv či pasiv pozůstalosti, neobjeví-li se pouze pasivum, soud doplní již vyhotovený soupis nebo seznam o aktivech a pasivech pozůstalosti. Postup soudu záleží na tom, zda některý z dědiců požádal ve lhůtě pozůstalostní soud, aby projednal aktiva pozůstalosti, které se objevily po právní moci rozhodnutí. Nepožádal-li dědic o takový postup, platí, že došlo taktéž k nabytí nově objevených aktiv. Bylo-li v řízení více dědiců, mezi které byla rozdělena pozůstalost podle dědických podílů, nabudou dědicové dle § 193 odst. 1 zřs podíly, vyplývající z již provedeného vypořádání dědictví.⁶² Při dodatečném projednání dědictví nesmíme zapomenout, že použijeme, stejně jako tomu bylo během řízení o pozůstalosti, právní úpravu účinnou v době smrti zůstavitele.

Při opomenutí výlučných majetkových autorských práv se uplatní dodatečné projednání dědictví dle § 192 a následujících zřs. V praxi dochází k častému opomenutí autorských práv v průběhu řízení o pozůstalosti, a to jak v případě, že se o majetkových autorských právech vůbec nevědělo nebo byla pouze během řízení opomenuta. Jsou-li součástí pozůstalosti pohledávky z licenčních smluv, je nutné upozornit při zjišťování majetkových autorských práv, která musí být vypořádána.⁶³ Do doby než bude pozůstalost vypořádána, nelze s majetkovými autorskými právy nakládat a nemohou být ani předmětem kolektivní správy. Jak bylo výše zmíněno, soud může povolit nakládání s autorskými právy, pokud má dědictví nabýt jediný dědic.

⁶¹ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 348.

⁶² SVOBODA, Jiří, KLIČKA, Ondřej. *Dědické právo v praxi*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 321.

⁶³ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 344.

4 Dědicem nejen fyzická osoba

Dědicem se může stát i právnická osoba. Stejně jako u fyzických osob v roli dědiců se postupuje i u právnických osob dle ustanovení § 26 odst. 4 AZ. Zvláštní pravidlo obsahuje § 26 odst. 3 AZ, které stanovuje, že pokud zanikne PO bez právního nástupce, která byla testamentárním dědicem či právním nástupcem zůstavitele, majetková práva připadají státu.

Úprava, která zavedla přechod majetkových autorských práva na stát po zániku PO bez nástupce, byla přijata novelou AZ z roku 2006. Před touto novelou zanikala ochrana majetkových autorských práv společně s PO a autorská díla se stávala volnými.⁶⁴ I přes to, že jsou nyní určena pravidla, na koho přechází práva po zániku PO bez nástupce, existuje v praxi případ jiného postupu, a to u majetkových autorských práv po Jaroslavu Foglarovi.

Dědicem majetkových autorských práv Jaroslava Foglara se stala Nadace Jaroslava Foglara v likvidaci, jak vyplývá z části práce, která se věnovala dlouholetému sporu o dědické právo mezi Nadací Jaroslava Foglara v likvidaci a synovcem Petrem Foglarem. Správcem Foglarova dědictví během dlouholetých sporů byl JUDr. Bohdan Hallada, který převedl správu majetku na likvidátora Ing. Ježka. Skautská nadace Jaroslava Foglara projevila zájem o pozůstalost v roce 2012 a v roce 2014 ji likvidátor oslovil k převzetí pozůstalosti jako nadaci s podobným posláním.⁶⁵ Skautská nadace Jaroslava Foglara již ve své výroční zprávě z roku 2018 uvádí, že jednou z její činností je správa autorských práv. V roce 2018 uzavřela několik nakladatelských smluv a mimo jiné poskytla licenci k užití díla JF pro divadelní představení v divadle Minor. V neposlední řadě s pomocí agentury Dilia jedná o filmovém a televizním zpracování Foglarových děl a dále můžeme uvést, že se nadace spojila s nakladatelstvím Albatros za účelem obnovy vydávání knih JF.⁶⁶

Než se Skautská nadace Jaroslava Foglara ujala dědictví po Jaroslavu Foglarovi, probíhaly i veřejnosti známé spory o tom, zda by neměla majetková autorská práva připadnout státu, a to právě na základě § 26 odst. 3 AZ, neboť Nadace Jaroslava Foglara v likvidaci neměla žádného právního nástupce, na kterého by autorská práva přešla.

Ing. Ježek v postavení likvidátora měl na starost Foglarovu pozůstalost. Dle slov ředitele agentury Dilia prof. Jiřího Srstky se agentura snažila likvidátora kontaktovat,

⁶⁴ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 347.

⁶⁵ LEBEDA, Milan. *Nadace přebírá odkaz a dědictví Jaroslava Foglara* [online]. skautskanadace.cz, [cit. 2. 2. 2020]. Dostupné na <<https://skautskanadace.cz/rozhovor-s-predsedou-spravni-rady-tomasem-sidlem-v-casopise-bohousek/>>.

⁶⁶ Skautská nadace Jaroslava Foglara. *Výroční zpráva za rok 2018* [online]. skautskanadace.cz, [cit. 2. 2. 2020]. Dostupné na <<https://skautskanadace.cz/o-nadaci/>> .

avšak marně. Posléze podávala na likvidátora Ježka stížnosti ohledně průtahů a nespolupráce, nicméně agentura Dilia nemá pravomoci po likvidátorovi cokoli vymáhat, proto urgovala státní úředníky Státního kulturního fondu ČR, kteří na výzvy taktéž nijak nereagovali. Případný spor mezi Skautskou nadací a státem by byl řešen soudní cestou, kdyby nedošlo k domluvě mezi stranami.⁶⁷

I když se předchozí případ vymyká ze zákonného postupu, běžně autorská majetková práva přechází na stát a stávají se tzv. odúmrtí, jak je stanoveno v § 26 odst. 3 AZ. Tato práva vykonává dle § 26 odst. 2 AZ jménem státu Státní fond kultury ČR nebo Státní fond kinematografie, pokud by se jednalo o díla audiovizuální. Příjmy plynoucí z výkonu autorských majetkových práv jsou příjmem těchto státních institucí. Fondy si vedou seznam autorů, po kterých majetková autorská práva zdědily nebo jim připadly. Stejný postup nastává i při odúmrtí, nejsou-li dědici, na které by autorská práva přešla. Dle prof. Telce: „*Třeba otevřeně říci, že český stát hledá pomocí rozšíření institutu odúmrtí doplňkové zdroje veřejných příjmů. Příjmy z výkonu majetkových autorských práv, připadlých státu jako odúmrtí, jsou účelově vázány pro vynaložení výlučně v kultuře.*“⁶⁸

⁶⁷ MENSCHIK, Tomáš. *Skauti versus stát. Spor o Foglarovy vkladní knížky* [online]. tyden.cz, 6. 8. 2017 [cit. 5. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/skauti-versus-stat-spor-o-foglarovy-vkladni-knizky_440373.html>.

⁶⁸ TELEČ, Ivo. Některé základní a obecné otázky nového českého autorského práva. *Bulletin Advokacie*, 2001, č. 3, s. 45.

5 Trvání ochrany majetkových autorských práv

Současná podoba autorského zákona stanoví v § 27 AZ, že majetková autorská práva trvají po dobu života autora a 70 let po jeho smrti. Pokud bylo dílo vytvořeno několika spoluautory, doba 70 let se počítá od smrti posledního z nich. Speciálně jsou upravena majetková práva k dílům anonymním a pseudonymním, trvající 70 let od zveřejnění díla, je-li však autorovo jméno obecně známo nebo se autor k dílu přihlásí, řídí se ustanovením o trvání práva 70 let po autorově smrti. Ustanovení § 27 odst. 7 AZ stanoví, že doba trvání majetkových autorských práv započne první den roku, který následuje po rozhodném roce. Po uplynutí doby stanovené zákonem se autorská díla stávají díly volnými.

5.1 Historický vývoj právní úpravy

Během vývoje právní úpravy došlo několikrát ke změnám koncepce autorského práva, jak s ohledem na jeho převoditelnost, tak i dobou trvání majetkových práv. Poté, co Československá republika v roce 1921 ratifikovala Bernskou úmluvu o ochraně literárních a uměleckých děl z 9. září 1886 (dále jen Bernská úmluva), bylo třeba nejen sjednotit československou právní úpravu, ale také zharmonizovat tyto normy v souladu s mezinárodní smlouvou.

Zákon č. 218/1926 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým (o právu autorském), upravoval přechod původského práva v § 15 tak, že přecházelo na dědice a nepočítalo se zde s odúmrťí. Převod původského práva umožňoval tento zákon jak omezeně, tak i neomezeně, kdy § 16 určoval, že práva mohou být převedena mezi živými i pro případ smrti. Z tohoto ustanovení dále vyplývá, že převodci či jeho dědici zůstává právo na ochranu nemajetkových zájmů původských, nezmiňuje se však o ochraně práv majetkových či o tom, jestli zde jde o translativní převod autorského práva.

I když zákon výslovně nerozděloval autorská práva na osobní a majetková, již byla spatřována určitá rozdílnost, například v jejich ochranné lhůtě. Pasáž v ustanovení § 16 odst. 3 stanovila: *„Díla, která mají všeobecný význam pro umění, vzdělání nebo povznesení obyvatelstva, nesmějí býti po původcově smrti tak změněna nebo zpracována, že by to bylo zřejmě na újmu jejich vážnosti nebo hodnoty.“* Majetková původská práva zanikala dle § 38 odst. 1 po uplynutí padesáti let od smrti původce. Poté již mohlo být do těchto práv zasahováno, ale pokud mělo dílo všeobecný význam pro umění, jako je například hudební dílo Beethovena, § 16 odst. 3 mu poskytoval ochranu před změnou či zásahem do díla

bez ohledu na uplynutí ochranné lhůty. Ochrana však nebyla poskytnuta dílům bez všeobecného významu.⁶⁹

Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském, pokrokově nespojoval vznik autorského práva s nabytím vnější pevné formy. Dostačující faktorem pro vyjádření díla bylo, že jej člověk mohl vnímat svými smysly.⁷⁰ Ustanovení § 15 tohoto zákona zahrnovalo do autorského práva ochranu osobních práv autorských, nedotknutelnost díla, právo s dílem nakládat a právo na autorské odměny.

Přechod autorských práv na dědice byl omezen pouze na přechod majetkových práv autorských.⁷¹ Pokud šlo o převoditelnost § 26, mohl autor (popřípadě jeho dědic) převádět svá majetková práva na podniky a instituce, které uváděly díla veřejně v jeho prospěch. Dílo bylo také možné užít se svolením autora.⁷² Majetková autorská práva byla chráněna po celou dobu autorova života a následujících 50 let od jeho smrti, pokud autor ustanovil dědice majetkových práv, který se mohl ochrany domáhat.⁷³

Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých, nahradil v 60. letech zákon z roku 1953 a jeho základem se stala monistická koncepce autorského práva. Právo autorské definoval jako nezcizitelné, a to jak po stránce osobní, tak i majetkové. Ustanovení § 12 odst. 2 vymezilo: „Právo na ochranu autorství je nepřevoditelné.“ Pokud šlo o majetkové právo, autor dle § 19 zákona mohl poskytovat třetím osobám pouze právo dílo užít, jinak bylo zcizení práva zcela vyloučeno, a proto se zde mohlo mluvit pouze o konstitutivním převodu práva.⁷⁴

Absolutní autorské právo přecházelo na dědice jako celek, včetně osobních práv, vyjma těch, která nebyla úzce spjata s osobou autora, jako bylo osobní zpracování díla. V případě, že dědic dědictví odmítl, se dílo stalo volným, stále zde nebyl používán institut odúmrti.⁷⁵ Vyskytlo se již také několik rozporných názorů ohledně toho, zda jde o dědění na základě občanského zákoníku 40/1964 Sb. nebo přechod práva mortis causa. Jeden z výkladů obsahoval teorii, že autorská práva nemohou být předmětem dědictví, jelikož to zásadně obsahuje pouze ocenitelný majetek a autorským právům tato majetková hodnota chybí. Proti těmto názorům argumentoval Dr. Knap ustanoveními § 29 a § 35 odst. 1

⁶⁹ KNAP, Karel. *Autorské právo*. Praha: Orbis, 1960, s. 21.

⁷⁰ Ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 115/1953 Sb., o právu autorském.

⁷¹ Tamtéž § 25 odst. 1.

⁷² Tamtéž § 21 odst. 1.

⁷³ Tamtéž § 65.

⁷⁴ TELEČEK, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. Brno: Doplněk, 1994, s. 122–123.

⁷⁵ Tamtéž s. 125–126.

zákona č. 35/1965 Sb., kde poukázal na skutečnost, že zákon nevyklučuje aplikaci občanského zákoníku.⁷⁶

5.2 Současná právní úprava v ČR jako součásti EU

Na základě směrnice 2006/116/ES, o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním související, byla sjednocena doba trvání majetkového práva v členských zemích EU na 70 let po smrti autora. Tato doba byla stanovena v souvislosti s nejdéle trvající ochranou majetkových autorských práv jednoho z členských států, konkrétně Spolkové republiky Německo. Přijetí směrnice předcházely problémové situace, jako příklad lze uvést rozsudek Soudního dvora EMI Electrola GmbH proti Patricia Im- und export a dalším, ze dne 24. 1. 1989.⁷⁷ Rozhodnutí se zabývalo rozdílnou dobou trvání ochrany majetkových práv a negativním vlivem rozdílné úpravy na vnitřní trh členských států.⁷⁸ V roce 2011 byla přijata směrnice 2011/77/EU, která navýšila dobu trvání autorských práv na 70 let také u práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů. Byl zde i návrh komisaře Charlieho McCreevyho, aby délka trvání těchto práv byla prodloužena až na 95 let.⁷⁹ Prodloužení podporovalo i bezprostřední uplynutí práv výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů k populárním zvukovým nahrávkám umělců jako Paul McCartney, Cliff Richard či Eric Clapton.⁸⁰

Hlavním argumentem pro prodloužení ochrany byl nárůst průměrné doby života jedince, v závislosti na tom, že Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl stanovila trvání práva na dobu života prvních dvou generací potomků autora. Mezi další důvody se řadí vliv proběhnuvších dvou světových válek na výnosnost autorských děl a také snaha o podporu kreativity.⁸¹ Takový důvod je ovšem oslaben, neboť autorská práva jsou často děděna v nepřímém právním nástupnictví.⁸² Prodloužení doby trvání majetkových

⁷⁶ ADAM, Jakub. Přechod autorského práva na dědice. *Ad Notam*, 1997, č. 2, s. 36.

⁷⁷ Rozsudek Soudního dvora ze dne 20. 10. 1993 ve věci Phil Collins proti Imtrat Handelsgesellschaft mbH a Patricia Im- und Export Verwaltungsgesellschaft mbH a Leif Emanuel Kraul proti EMI Electrola GmbH, C-92/92 a C-326/92.

⁷⁸ Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. ledna 1989 ve věci EMI Electrola GmbH proti Patricia Im- und Export a dalším, C-341/87.

⁷⁹ MCCREEVY, Charlie. *Performing artists – no longer be the poor cousins of the music business* [online]. ec.europa.eu, 14. 2. 2008 [cit. 10. 2. 2020]. Dostupné na <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_08_240>.

⁸⁰ GREENLEAF, Graham, LINDSAY, David. *Public rights: Copyright's Public domains*. Cambridge University Press, 2018, s. 257.

⁸¹ STAMATOUDI, Irini, TORREMANS, Paul. *EU Copyright Law: A commentary*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2014, s. 254.

⁸² TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 353.

autorských práv postihlo i některá díla již volná, tzv. obživlá díla.⁸³ Přejídná ustanovení současného autorského zákona upravují v § 106 odst. 3 obnovu majetkových autorských práv, uplatňující se na díla, u kterých dle staré právní úpravy doba trvání práv již uplynula, ale dle současné úpravy by tato práva stále trvala. Délka trvání majetkových práv by dle mnohých měla být stanovena v souvislosti s exploatací díla. Čím déle trvá ochrana majetkového autorského práva, tím se stává dílo nedostupnější pro veřejnost. A tím, že se v EU sjednotila doba trvání na 70 let po smrti autora, nastal paradoxně stav, kdy spousta autorských děl není veřejnosti volně dostupná ani po sto letech od svého vzniku.

V minulosti proběhly i pokusy o to, aby trvání majetkových autorských práv bylo neomezené, ale většina států souhlasila s koncepcí časové omezenosti trvání. Samotné trvání je limitem ochrany autorských práv, ale také faktorem způsobujícím zánik subjektivních práv. V rozhodnutí německého Spolkového ústavního soudu⁸⁴ je taktéž konstatováno, že časově neomezená autorská práva by v budoucnu představovala problém pro identifikaci skutečného nositele těchto práv.⁸⁵

Délka ochrany autorských práv se napříč světem liší. V mnoha rozvojových zemích přetrvávají autorská práva 50 let po smrti autora. Jsou však i země, kde autorská práva i delší dobu a těmi jsou například Kolumbie a Guinea, jejichž autorská práva trvají 80 let. Rekordmanem je v tomto ohledu Mexiko, kde autoři požívají ochrany dokonce celých 100 let.⁸⁶

5.3 Vývoj právní úpravy v USA jako zástupce angloamerického systému

Původní právní úprava autorského práva v USA poskytovala autorům pouze možnost prodlužování copyrightu na dobu 14 let. Navíc ne všichni autoři chtěli svá autorská práva znovu obnovit, což je patrné i na tom, že jen malá část si copyright nechala prodloužit a zbytek autorů ponechal svá díla jako veřejné vlastnictví. Takový systém by mohl být v dnešní době prospěšný, neboť zdaleka ne všechna díla jsou úspěšná a mají pouze krátký komerční život. Od roku 1962 přistupuje Kongres USA k autorskému právu jinou cestou a nastává období mnoha změn v rámci prodlužování platnosti autorských práv. Velmi probíranou se stala změna z roku 1998, kdy Kongres přijal Sonny Bono Copyright Term

⁸³ Rozsudek soudního dvora ze dne 29. 6. 1999 ve věci Butterfly Music Srl v Carosello Edizioni Musicali e Discografiche Srl, C-60/98 v souvislosti se Směrnicí Rady 93/98/EHS o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.

⁸⁴ Usnesení Bundesverfassungsgericht ve věci Schallplatten, sp. zn. 1 BvR 766/66.

⁸⁵ KOUKAL, Pavel, Autorskopravní public domain a obecná svoboda jednání. *Právník*, 2019, č. 8, s. 765.

⁸⁶ GREENLEAF, Graham, LINDSAY, David. *Public rights: Copyright's Public domains*. Cambridge University Press, 2018, s. 272–273.

Extension Act (CTEA) a prodloužil trvání autorských práv o 20 let a to na 70 let po smrti autora a 95 let v případě děl vytvořených na zakázku od prvního zveřejnění. Během posledních 30 let se doba trvání zvýšila až na 95 let, což je trojnásobek, pokud vezmeme v úvahu, že roku 1973 si 85 % vlastníků svá práva neprodloužila a průměrnou dobou trvání v tomto roce bylo 32,3 let.⁸⁷ Problematikou trvání autorského práva v USA a jeho omezení se zabývají Posner a Landes ve studii publikované v roce 2003 pod názvem *Indefinitely renewable copyright*.⁸⁸

K takovému prodlužování ochrany došlo v USA za vydatné pomoci lobbistů, kteří nechtěli, aby vypršela ochrana autorských práv k známým dílům jako Mickey Mouse nebo Rapsodie v modrém, které se zasadili o její prodlužování. Pouze 2 % z nejstarších děl mají i nadále komerční hodnotu, přesto majetková autorská práva trvají ke všem autorským dílům.⁸⁹

Do pravomocí Kongresu USA bylo podřazeno v článku 1 odst. 8 Ústavy USA právo podporovat vědecký pokrok a užité umění tím, že zajistí autorům a vynálezům výhradní právo k jejich dílům a vynálezům po určitou dobu. Ze znění tohoto ustanovení lze vycházet při určování, že v USA je autorské právo pojímáno pouze jako právo majetkové, bez složky osobnostních práv, a tudíž se dá s autorským právem jakkoliv nakládat či jej zcizovat, v čemž lze spatřit rozdíl od kontinentálního pojetí autorských práv.

Osobnostní práva, na která není brán takový zřetel v angloamerickém systému, byla v USA zakotvena v § 106A. Autor nemůže svá osobnostní práva na nikoho převést, ale může se jich zříci.⁹⁰ Tato ustanovení byla přijata formou dodatku The Visual artist rights act 1990 a platí pouze pro omezený okruh autorů. Tímto se USA přiblížilo kontinentálnímu systému autorského práva, čímž učinilo významný pokrok v oblasti ochrany osobnostních práv. I přesto USA a ostatní státy common law jsou stále „založené spíše na pozitivněprávním pojetí majetkového monopolu autorských práv jako prostředku k celospolečenské materiální podpoře tvorby a zajištění majetkových zájmů autorů.“⁹¹

V souvislosti s přijetím CTEA lze ještě uvést případ *Eldred v. Ashcroft*.⁹² Eldred napadl CTEA, kterým Kongres USA schválil prodloužení trvání autorských práv po smrti autora

⁸⁷ LESSIG, Lawrence. *Free culture: How big media uses technology and the law to lock down culture and control creativity*. Penguin press, 2004, s. 134–135.

⁸⁸ Viz <https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2550&context=journal_articles>.

⁸⁹ LESSIG, Lawrence. *Free culture: How big media uses technology and the law to lock down culture and control creativity*. Penguin press, 2004, s. 221.

⁹⁰ Title 17 § 106A Copyrightt law of United States.

⁹¹ TŮMA, Pavel. K problematice převoditelnosti majetkových autorských práv. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 4, s. 64.

⁹² Rozhodnutí Nejvyššího soudu USA ze dne 15. 1. 2003 ve věci *Eldred v. Ashcroft*, 537 US 186.

z 50 let na 70 let. Eldred namítal nekompetenci Kongresu k přijetí CTEA a taktéž nepřipustnost retroaktivity. Proti tomu se postavila vláda s argumentací, že potřeba prodloužení trvání autorských práv nastává v souvislosti s harmonizačními tendencemi EU a prodloužením délky života člověka a následnou potřebou vyhnout se diskriminaci dědiců autora. Nejvyšší soud USA odmítl Eldredovu ústavní stížnost a potvrdil, že zákon je v souladu s Ústavou USA.

5.4 Dílčí závěr

Při prodlužování ochrany trvání majetkových autorských práv je zapotřebí, aby byl vyvážen jak zájem autorů, tak zájem uživatelů. Mezi zájem autora spadá ochrana autorského díla a taktéž nárok na odměnu, zatímco na straně veřejnosti stojí veřejný zájem na šíření díla, čímž dochází k šíření kultury a znalostí ve světě. Samotné autorské dílo je obecným zdrojem inspirace pro tvorbu. Přílišná ochrana majetkových práv způsobuje nekomerčnost díla, protože postupně dochází k jeho neužívání. Nepřiměřeně dlouhá doba trvání přispívá také ke vzniku osiřelých děl, tato díla nejsou pak dostatečně využívána a nepřinášejí užitek veřejnosti a ani autorům či jejich dědicům.

Lze usuzovat, že prodlužování trvání autorských práv je negativním jevem. Většina děl, jak ze shora uvedeného vyplývá, po několika letech po svém uveřejnění již zdaleka není využívána natolik jako v prvních letech po jejich zveřejnění. Takové prodlužování je výsledkem hlavně politického tlaku a lobbingu ze strany zábavního průmyslu. Vše nasvědčuje tomu, že doba trvání majetkových autorských práv měla být zkrácena. Původně předpokládaný mezinárodní standard ustanovení RÚB, který zaručoval trvání autorských práv 50 let po smrti autora, byla více než dostatečně dlouhá doba. Vyskytují se i názory, kdy by mohla být délka trvání autorského práva zkrácena razantněji, dokonce až na 15 let.⁹³

⁹³ POLLOCK, Rufus. Forever minus a day? Calculating optimal copyright term. *Review of Economic Research on Copyright Issues*, 2009, roč. 6, č. 1, s. 56.

6 Trvání majetkového autorského práva a úloha dědice

Po skončení řízení o pozůstalosti dědic, na něhož přešlo majetkové autorské právo, nakládá s nabytým právem stejně jako samotný autor s odkazem na § 26 odst. 4 AZ.

Mnoho autorských děl, která jsou v naší společnosti známé, je často po smrti autora předmětem soudních sporů. Například pokud jde o známou postavičku Krtečka (výše uvedené), skautské příběhy Jaroslava Foglara, ale objevují se zde i situace, kdy samotní dědici, kteří jsou již nositeli majetkových autorských práv, vykonávají svá práva a jsou aktivně legitimováni k domáhání se zdržení zásahů do těchto práv.

Známým je spor o postavičky Spejbla a Hurvínka mezi ředitelkou Divadla Spejbla a Hurvínka Helenou Štáchovou a Městským ústavem sociálních služeb v Plzni. Soud se zaměřil na vyřešení otázky, kdo je autorem postaviček Spejbla a Hurvínka. Zda jím je řezbář loutek Gustav Nosek či Josef Skupa, který poskytl náčrtek k výrobě postaviček. Vrchní soud konstatoval, že dnes nikomu není známo jak náčrtek Josefa Skupy vypadal a zda byl vůbec podkladem pro řezbáře Noska. Podle některých výpovědí Skupa loutkám propůjčil spíše charakter a hlas. Vrchní soud tudíž rozhodl ve prospěch Heleny Štáchové, dědičky po Miloši Kirschnerovi, který zaregistroval ochranné známky k postavičkám a jménům loutek. Postavičky tedy nespádají do dědictví po Josefu Skupovi, které má připadnout Městskému ústavu v Plzni.⁹⁴

Mezi dalšími lze uvést spory o hliněného Golema. Podobu hliněného obra dal Golemovi teprve sochař Jaroslav Horejc. Hliněný obr účinkoval ve filmech *Císařův pekař a Pekařův císař*. Sochařova dědička Dagmar Dományová, dcera autora, se domáhala žalobou na několik institucí zaplacení peněžité částky z titulu porušení autorského práva. Úspěšná byla žalobkyně například s žalobou proti Muzeu voskových figurín v Praze, které Golema neoprávněně vystavovalo.⁹⁵

Práce již výše zmiňovala autorská práva Jaroslava Foglara, a proto rovněž stojí za zmínku případ známého malíře a ilustrátora Zdeňka Buriana. Mezi jeho díla patří ilustrace v knihách právě Jaroslava Foglara, ale také Karla Maye, Eduarda Štorcha a Julesa Verna. Nejvíce se tento autor proslavil svým znázorněním pravěkých zvířat. Burianův dědic oslovil německé nakladatelství, které vydalo knihu o historii Země. Problém tkvěl v ilustracích Jense Hardera k této knize. Harder převzal více než padesát ilustrací Zdeňka Buriana, pouze je

⁹⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 11. května 2006, sp. zn. 3 Co 55/2005.

⁹⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. září 2011 sp. zn. 3 Co 193/2010.

počítačově upravil a vydával jako své. Spor, trvající déle než rok, mezi nakladatelstvím a Burianovým dědicem skončil dohodou o vyplacení sumy za náhradu škody.⁹⁶

Mezi neméně významné patří i spory o dědictví a majetková autorská práva po malíři Alfonsu Muchovi. O sporu lze také mluvit v případě majetkových autorských práv architekta Karla Hubáčka, který navrhl podobu televizního vysílače a hotelu na Ještědu nad Libercem. Dědici po Karlu Hubáčkově se dožadovali licenční odměny po Království železnic, které neoprávněně, bez souhlasu, užilo autorské dílo. Po vyzvání ze strany dědiců, byla uzavřena roční licenční smlouva. Po jejím vypršení byl model z expozice odstraněn, neboť požadovaná licenční odměna nebyla akceptovatelná.⁹⁷ Ze zahraničí lze uvést případ polských postaviček Bolka a Lolka, které byly využity bez souhlasu dědiců (nositelů) autorských práv k propagaci tradičního pochodu gayů a lesbiček Varšavou.⁹⁸

Dědici, již právoplatní nositelé práv, mohou se svými majetkovými autorskými právy nakládat, poskytovat licence k dílům, u soudu se mohou domáhat i zdržení se zásahů do autorských práv, náhrady škody za neoprávněné užití, vydání bezdůvodného obohacení, ale mohou se domáhat ochrany svých práv také prostřednictvím trestního práva. Co však není v jejich kompetenci, je zcizení majetkových autorských práv jako celku na rozdíl od právní úpravy USA, která stanovuje, že vlastnictví autorského práva může být převedeno zcela nebo částečně jakýmkoli způsobem.⁹⁹ Řešením by bylo poskytování veřejných licencí, pomocí nichž se nositel může vzdát některých nebo téměř všech svých autorských práv. Jeden z medializovaných případů u nás byla kauza kolem majetkových autorských práv Ladislava Smoljaka.

6.1 Vzdání se majetkových autorských práv

Majetková práva se nepromlčují a autor ani dědic se nemůže těchto autorských práv vzdát. Zákaz vyplývá přímo z autorského zákona v § 26 odst. 1, ovšem nedopadá na pohledávky vzniklé z majetkových autorských práv. Samotné pohledávky jsou převoditelné dle občanského zákoníku postoupením pohledávky. Pokud by se autor či dědic

⁹⁶ ŠNÍDL, Vladimír. *EKONOM: Němci vyplatili odškodné za plagiátorské „vykradení“ malíře Buriana* [online]. zahraniční.ihned.cz, 2. 5. 2012 [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné na <<https://zahranicni.ihned.cz/c1-55680040-ekonom-nemci-vyplatili-odskodne-za-plagiatorske-vykradeni-malire-buriana>>.

⁹⁷ BUREŠ, Vítězslav. *Rok a dost. Království železnic odstraní Ještěd, nevyjednálo si licenci* [online]. idnes.cz, 17. 11. 2015 [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.idnes.cz/praha/zpravy/model-jestedu-zmizi-z-kralovstvi-zeleznic.A150914_151639_praha-zpravy_bur>.

⁹⁸ IDNES.cz. *Bolek a Lolek chtějí žalovat homosexuály* [online]. idnes.cz, 16. 5. 2006 [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/bolek-a-lolek-chteji-zalovat-homosexualy.A060516_135446_show_aktual_kot>.

⁹⁹ Title 17 § 201 d) Copyrightt law of United States.

vzdal těchto práv, šlo by o neplatný právní úkon. Neplatnost jednání vyvolává, pokud se takové jednání přiči dobrým mravům, nebo je v rozporu se zákonem dle § 680 odst. 1 o. z.

V ČR se můžeme setkat s kauzou, kdy se jeden z dědiců autorských majetkových práv pokouší vzdát se těchto svých práv. Jde o případ autorských majetkových práv po smrti autora Ladislava Smoljaka (dále jen LS), který byl společně se Zdeňkem Svěrákem vlastníkem majetkových autorských práv k cimrmanovským dílům. Po smrti LS přešla majetková autorská práva na jeho dědice neboli čtyři jeho děti.

Smoljakův syn Filip se chtěl zasadit o to, aby záznamy divadelních her, jejichž spoluautorem byl LS, byly zdarma poskytnuty veřejnosti. Poté inicioval petici s názvem Vraťme Cimrmana národu, ve které je jedním z požadavků, aby novela autorského zákona zakotvila právo autorů vzdát se svých majetkových autorských práv ještě za svého života nebo ze závěti.¹⁰⁰ Požadavky Smoljakovy petice byly ministerstvem odmítnuty, odporovaly totiž jak autorskému zákonu, tak i právu EU. Ministerstvo poukázalo na to, že stávající úprava umožňuje autorům i jejich dědicům poskytnout svá práva, aniž by volili neplatný právní úkon, neboli vzdání se autorských majetkových práv, a to cestou poskytnutí bezúplatné licence nebo věnováním získaných odměn na charitativní účely či na podporu kulturních aktivit.¹⁰¹

V případě F. Smoljaka (dále jen FS) by nebylo možné vzdát se autorských práv, i kdyby právní řád České republiky zakotvil možnost vzdání se majetkových autorských práv či jejich převod, protože není jediným vlastníkem majetkových autorských práv. Musel by tedy přesvědčit i ostatní dědice a taktéž Z. Svěráka, aby se svých práv vzdali. U autorských práv, která byla ve vlastnictví Svěráka a Smoljaka ještě nepočala běžet doba trvání majetkových autorských práv 70 let po smrti autora, neboť u díla spoluautorů začíná doba trvání majetkových práv běžet od smrti spoluautora, který ostatní přežil.¹⁰² Dle Jiřího Srstky, ředitele agentury Dilia, divadelní, literární a audiovizuální agentura, z. s., nejde jen o samotné autory textu (či jejich dědice), ale také jsou zde tvůrci scénografie a kostýmů, výkonní umělci, výrobce záznamu a produkční společnosti. FS nemůže sám rozhodovat o nakládání s dílem, jak stanoví § 8 odst. 4 AZ, ale může účinně blokovat ostatní v nakládání s jejich právy. Sám však nemůže zablokovat licence, které byly již dávno poskytnuté. FS se také spojil s politickou stranou Piráti, která ho podporovala v rámci již zmíněné petice. Z iniciativy

¹⁰⁰ SMOLJAK, Filip. *Vraťme Cimrmana národu!* [online]. petice.com, 11. 11. 2015 [cit. 26. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.petice.com/vrame_cimrmana_narodu>.

¹⁰¹ MICHL, Tomáš. *Cimrmanovská petice je protiústavní a proti EU: Ministerstvo odmítlo Smoljakovu petici* [online]. svobodnyzpravodaj.cz, 11. 4. 2018 [cit. 26. 2. 2020]. Dostupné na <<https://www.svobodnyzpravodaj.cz/2018/04/11/cimrmanovska-petice-je-protiustavni-a-proti-eu-ministerstvo-odmitlo-smoljakovu-iniciativu/>>.

¹⁰² Ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon.

Piráťů bylo navrženo, že odkoupí práva k dílům a následně je poskytnou k volnému užití. Jedním z problémů této navrhované varianty je, že nikdo neví, na kolik by bylo možné ocenit práva k Cimrmanovi, neboť je otázkou, zda bude mít veřejnost za dvacet let ponětí o Cimrmanovských hrách, proto je dnes nemožné ocenit autorská práva.¹⁰³

¹⁰³ MACHALICKÁ, Jana. *Jde „jen“ o ochranu vlastnictví* [online]. pressreader.com, 25. 2. 2016 [cit. 26. 2. 2020]. Dostupné na <<https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20160225/281715498689390>>.

Závěr

Diplomová práce se zabývala tématem absolutních majetkových autorských práv při jejich přechodu na dědice a taktéž jejich výkonem, neboť jen majetková autorská práva mohou být předmětem řízení o pozůstalosti. Osobnostní práva autorská jsou spjata s osobou autora, a proto na dědice nepřecházejí.

Majetková autorská práva k autorským dílům známých autorů Zdeňka Milera a Jaroslava Foglara byla předmětem komplikovaného řízení o pozůstalosti. Judikatura českých soudů, řešící majetková práva těchto autorů, poukázala na skutečnost, že samotné řízení bývá často prodlužováno z důvodu dědických sporů. V řízení se účastníci přou o samu platnost závětí, kvůli čemuž jsou odkázáni na podání žalob. Dalším důvodem protahujícího se řízení jsou mimo jiné procesní chyby spočívající ve špatném poučení účastníků o tom, jak postupovat při podávání žalob. I konstatováním Nejvyššího soudu je potřeba v těchto sporech poskytovat účastníkům řízení nadstandardní poučení.

V neposlední řadě musí být zohledněn i přístup samotných účastníků řízení, závětních dědiců, kteří nejsou schopni vyřešit dlouholetý spor smírnou cestou. Často dochází k přerušení řízení a spor je mezi potencionálními dědici řešen pomocí mediace, ne vždy je takový postup účinný a řízení o pozůstalosti pak trvá opět několik let a výkon majetkových autorských práv je po většinu času zkomplikován.

Než dojde ke konečnému rozhodnutí o pozůstalosti, jeví se jako účinný institut správce dědictví. Správce dědictví může být určen i soudem, a to převážně v případě pokud se oprávněně očekává, že by spory o majetková autorská práva trvaly několik let. Může provádět i úkony, které přesahují prostou správu, ale pouze se souhlasem dědiců. Pokud rozpory mezi dědici při získávání jejich souhlasu přetrvávají, je možné si vyžádat souhlas soudu. Nesmí však rozhodnout o změně účelu spravovaného majetku a současně musí sledovat cíl zachování majetku, pokud jde o správu prostou. Opět můžeme jeho pozitivní roli ilustrovat na případu pozůstalosti Zdeňka Milera, kdy správkyně aktivně zasáhla proti neoprávněným zásahům do majetkových autorských práv tvořících pozůstalost.

V závěru práce je nutné zmínit, že trvání majetkových autorských práv po smrti autora je prodlužováno bez právního či ekonomického důvodu. Takové prodlužování je výsledkem hlavně politického tlaku a lobbingu ze strany zábavního průmyslu. Domnívám se, že trend prodlužování trvání MAP se stává kontraproduktivním až negativním jevem. Většina děl po několika letech po svém uveřejnění již zdaleka není využívána natolik jako v prvních letech po jejich zveřejnění. Vše nasvědčuje tomu, že doba trvání majetkových autorských

práv by měla být zkrácena. Původně předpokládaný mezinárodní standard ustanovení RÚB, který zaručoval trvání autorských práv 50 let po smrti autora, byla více než dostatečně dlouhá doba.

Pokud bude spor trvat několik let a cesta k získávání licencí bude takto trnitá, jako v předešlých případech a dílo nebude poskytováno veřejnosti, jeví se délka trvání majetkových autorských práv 70 let zbytečně dlouhá, neboť cílem trvání majetkového práva je vyváženost jak zájmu autorů či nositelů majetkového autorského práva, tak zájmu uživatelů. V případě zdlouhavých dědických sporů nelze tvrdit, že zájem na trvání práv je na jedné ze stran. Dle mého názoru by zkrácení trvání majetkového autorského práva mohlo vyvinout tlak na stranu dřívější dohody dědiců.

Je-li brána v potaz délka trvání řízení o pozůstalosti, kdy je dědicům zkomplikován výkon majetkových autorských práv k dílu, vytváří se tak mezera na trhu a je také reálná hrozba, že se autorská díla začnou padělat. Dlouhé dědické spory mohou také zavinit, že autorské dílo samo o sobě začne ztrácet na ceně.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

- TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, 836 s.
- SVOBODA, Jiří, KLIČKA, Ondřej. *Dědické právo v praxi*. Praha: C. H. Beck, 2014, 377 s.
- KNAP, Karel. *Autorské právo*. Praha: Orbis, 1960, 303 s.
- TELEC, Ivo. *Tvůrčí práva duševního vlastnictví*. Brno: Doplněk, 1994, 344 s.
- GREENLEAF, Graham, LINDSAY, David. *Public rights: Copyright's Public domains*. Cambridge University Press, 2018, 662 s.
- LESSIG, Lawrence. *Free culture: How big media uses technology and the law to lock down culture and control creativity*. Penguin press, 2004, 345 s.

Komentáře

- TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s.
- FIALA, Roman. In FIALA, Roman a kol. *Občanský zákoník IV. Dědické právo (§1475–1720). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, 648 s.
- TLÁŠKOVÁ, Šárka In SVOBODA, Karel a kol. *Zákon o zvláštních řízeních soudních. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, 343 s.
- SVEJKOVSKÝ, Jaroslav a kol. *Správa cizího majetku v novém občanském zákoníku. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, 1056 s.
- CHALOUPKOVÁ, Helena a kol. *Mediální právo. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2019, 560 s.
- CHALOUPKOVÁ, Helena. In HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055 – 3014). Komentář.*, Praha: C. H. Beck, 2014, 2080 s.
- STAMATOUDI, Iirini, TORREMANS, Paul. *EU Copyright Law: A commentary*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2014, 1288 s.

Sborníky

- FALADOVÁ, Adéla. Právo na odměnu při opětovném prodeji originálu uměleckého díla v právu EU. In KRÍŽ, Jan. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových: konsolidace aplikační praxe práva duševního vlastnictvím zvláštním přihlédnutí k evropskému právu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011, s. 31–61.

Odborné články

- TULÁČEK, Jan. Posmrtný život aneb další osudy autorského díla po smrti autora. *Bulletin advokacie*. 2005, č. 1, s. 29–31.
- TŮMA, Pavel. Určitě by se Lada zasmál? *Právní rádce*. 2002, roč. 10, č. 6, s. 30–32.

- CHALOUPKOVÁ, Helena. Dědictví autorských práv. *Rodinné listy*, 2013, č. 6, s 27–28.
- SRSTKA, Jiří. Literární dílo jako dědictví. *Grand Biblio*, 2009, roč. 3, č. 1/2, s. 49.
- BEZOUŠKA, Petr a kol. Pět let poté: Nové soukromé právo v předškolním věku. *Právní rozhledy*, 2019, č. 1, s. 1–9.
- BARTOŠ, Jiří. O soupisech v dědickém a pozůstalostním řízení. *Ad Notam*, 2013, roč. 19, č. 3, s. 7–12.
- TRÁVNÍČEK, Tomáš. Je zákaz převoditelnosti majetkových autorských práv překážkou? *Právní rozhledy*. 2016, č. 12, s. 438–441.
- TELEC, Ivo. Některé základní a obecné otázky nového českého autorského práva. *Bulletin Advokacie*, 2001, č. 3, s. 40–50.
- KOUKAL, Pavel. Autorskoprávní public domain a obecná svoboda jednání. *Právník*, 2019, č. 8, s. 753–773.
- POLLOCK, Rufus. Forever minus a day? Calculating optimal copyright term. *Review of Economic Research on Copyright Issues*, 2009, roč. 6, č. 1, s. 35–60.

Internetové zdroje

- ADAM, Jakub. Přejít autorského práva na dědice. *Ad Notam*, 1997, č. 2 [cit. 8. 1. 2020]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nrptcojzg5pwc3s7gjpgxgzty&rowIndex=0>>.
- Act on copyright section 38 subsections 4 [online]. kum.dk, říjen 2014 [cit. 2. 1. 2020]. Dostupné na <https://kum.dk/fileadmin/KUM/Documents/English%20website/Copyright/Act_on_Copyright_2014_Lovbekendtgørelse_nr._1144__ophavsretsloven__2014__engelsk.pdf>.
- KOPEČKOVÁ, Andrea. *K právu autora na nedotknutelnost jeho díla* [online]. epravo.cz, 7. 7. 2016 [cit. 11. 12. 2019]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/k-pravu-autora-na-nedotknutelnost-jeho-dila-101777.html>>.
- MALIŠOVÁ, Lenka. *Zpracování díla zemřelého autora* [online]. archivyosa.cz, březen 2014 [cit. 15. 12. 2019]. Dostupné na <https://www.archivyosa.cz/img/www/Clanky/AI201403_Zpracovani.pdf>.
- JANÁK, Antonín. *Stanovisko k problému dědění autorského práva na odměnu za opětovný prodej autorského díla* [online]. gestor.cz, 21. 3. 2008 [cit. 8. 1. 2020]. Dostupné na <<http://www.gestor.cz/cs/stanovisko-k-odvodu-autorskych-odmen-z-umeleckych-del-danych-do-prodeje-dedici-autora-1/stanovisko-k-problemu-dedeni-autorskeho-prava-na-odmenu-za-opetovny-prodej-autorskeho-dila-1/>>.

BERAN, Vojtěch. *Hmotný nosič díla výtvarného umění a autorskoprávní omezení jeho vlastníka* [online]. epravo.cz, 3. 6. 2015 [cit. 8. 1. 2020]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/hmotny-nosic-dila-vytvarneho-umeni-a-autorskopravni-omezeni-jeho-vlastnika-97756.html>>.

KOLÁŘOVÁ, Kateřina. *Krtek se bez kontroly šíří do různých zemí a na různé kontinenty, říká advokát k Milerově pozůstalosti* [online]. lidovky.cz, 7. 8. 2019 [cit. 15. 1. 2020]. Dostupné na <https://www.lidovky.cz/byznys/pravo-a-justice/krtek-se-bez-kontroly-siri-svetem-rika-advokat-k-milerove-pozustalosti.A190803_145721_ln_byznys_pravo_ssu>.

FIALA, Roman. *Spory o dědické právo* [online]. pravni prostor.cz, 18. 7. 2019 [cit. 22. 1. 2020]. Dostupné na <<https://www.pravni-prostor.cz/clanky/obcanske-pravo/spory-o-dedicke-pravo>>.

COUFOVÁ, Květoslava, COUF, Petr. *Dědění a daně* [online]. nkcr.cz, 24. 4. 2014 [cit. 25. 1. 2020]. Dostupné na <https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_132-dedeni-a-dane>.

FISCHEROVÁ, Milena. *Notářský zápis listiny o ustanovení správce dědictví* [online]. zdenekmilerautorskaprava.cz, 12. 12. 2012 [cit. 26. 1. 2020]. Dostupné na <<http://www.zdenekmilerautorskaprava.cz/cz/>>.

TOMAN, Karel. *Kolem Havlova díla zavládlo dočasné právní vakuum* [online], zpravy.aktualne.cz, 24. 12. 2011 [cit. 26. 1. 2020]. Dostupné na <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/ceska-ekonomika/kolem-havlova-dila-zavladlo-docasne-pravni-vakuum/r~i:article:726338/?redirected=1551267139>>.

LEBEDA, Milan. *Nadace přebírá odkaz a dědictví Jaroslava Foglara* [online]. skautskanadace.cz, [cit. 2. 2. 2020]. Dostupné na <<https://skautskanadace.cz/rozhovor-s-predsedou-spravni-rady-tomasem-sidlem-v-casopise-bohousek/>>.

Skautská nadace Jaroslava Foglara. *Výroční zpráva za rok 2018* [online]. skautskanadace.cz, [cit. 2. 2. 2020]. Dostupné na <<https://skautskanadace.cz/o-nadaci/>> .

MENSCHIK, Tomáš. *Skauti versus stát. Spor o Foglarovy vkladní knížky* [online]. tyden.cz, 6. 8. 2017 [cit. 5. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/skauti-versus-stat-spor-o-foglarovy-vkladni-knizky_440373.html>.

McCREEVY, Charlie. *Performing artists – no longer be the poor cousins of the music business* [online]. ec.europa.eu, 14. 2. 2008 [cit. 10. 2. 2020]. Dostupné na <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_08_240>.

ŠNÍDL, Vladimír. *EKONOM: Němci vyplatili odškodné za plagiátorské „vykradení“ malíře Buriana* [online]. zahranicni.ihned.cz, 2. 5. 2012 [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné na

<<https://zahranicni.ihned.cz/c1-55680040-ekonom-nemci-vyplatili-odskodne-za-plagiatorske-vykradeni-malire-buriana>>.

BUREŠ, Vítězslav. *Rok a dost. Království železnic odstraní Ještěd, nevyjednalo si licenci* [online]. idnes.cz, 17. 11. 2015 [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.idnes.cz/praha/zpravy/model-jestedu-zmizi-z-kralovstvi-zeleznic.A150914_151639_praha-zpravy_bur>.

iDNES.cz. *Bolek a Lolek chtějí žalovat homosexuály* [online]. idnes.cz, 16. 5. 2006 [cit. 20. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/bolek-a-lolek-chteji-zalovat-homosexuality.A060516_135446_show_aktual_kot>.

SMOLJAK, Filip. *Vraťme Cimrmana národu!* [online]. petice.com, 11. 11. 2015 [cit. 26. 2. 2020]. Dostupné na <https://www.petice.com/vrame_cimrmana_narodu>.

MICHL, Tomáš. *Cimrmanovská petice je protiústavní a proti EU: Ministerstvo odmítlo Smoljakovu petici* [online]. svobodnyzpravodaj.cz, 11. 4. 2018 [cit. 26. 2. 2020]. Dostupné na <<https://www.svobodnyzpravodaj.cz/2018/04/11/cimrmanovska-petice-je-protiustavni-a-proti-eu-ministerstvo-odmitlo-smoljakovu-iniciativu/>>.

MACHALICKÁ, Jana. *Jde „jen“ o ochranu vlastnictví* [online]. pressreader.com, 25. 2. 2016 [cit. 26. 2. 2020]. Dostupné na <<https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20160225/281715498689390>>.

Právní předpisy

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/1926 Sb., o původském právu k dílům literárním, uměleckým a fotografickým.

Zákon č. 115/1953 Sb., o právu autorském.

Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. 9. 1886.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/84/ES ze dne 27. 9. 2001 o právu na opětovný prodej ve prospěch autora originálu uměleckého díla.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/116/ES ze dne 12. 12. 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. 9. 2011, kterou se mění směrnice 2006/116/ES ze dne 12. 12. 2006 o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. 5. 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

Autorský zákon Dánska, Consolidated Act on Copyright No. 1144, ze dne 23. 10. 2014.

Zákon o duševním vlastnictví Francie z roku 1992, Intellectual property code No 92-597.

Autorský zákon USA z roku 1976, Title 17 Copyrightt law of United States.

Judikatura

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. 24 Co 239/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 11. 2016, sp. zn. 21 Cdo 5145/2015.

Usnesení Městského soudu ze dne 9. 2. 2005, sp. zn. 11 Co 350/2004.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3159/2010.

Rozsudek Vrchního soudu ze dne 25. 3. 2019, sp. zn. 5 Co 1/2018.

Rozsudek Vrchního soudu ze dne 11. 9. 2018, sp. zn. 5 Co 72/2017.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 11. května 2006, sp. zn. 3 Co 55/2005.

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. září 2011 sp. zn. 3 Co 193/2010.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2012, sp. zn. 21 Cdo 3159/2010.

Usnesení městského soudu Praha ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 24 Co 278/98.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. 4. 2010, věc C-518/08 Fundación Gala-Salvador Dalí a Visual Entidad de Gestión de Artistas Plásticos (VEGAP) proti Sociéte des auteurs dans les arts graphiques et plastiques (ADAGP) a další.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. 1. 2015 ve věci Art & Allposters International BV v. Stichting Pictoright, C-419/13.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 20. 10. 1993 ve věci Phil Collins proti Imtrat Handelsgesellschaft mbH a Patricia Im- und Export Verwaltungsgesellschaft mbH a Leif Emanuel Kraul proti EMI Electrola GmbH, C-92/92 a C-326/92.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. ledna 1989 ve věci EMI Electrola GmbH proti Patricia Im- und Export a dalším, C-341/87.

Rozsudek soudního dvora ze dne 29. 6. 1999 ve věci Butterfly Music Srl v Carosello Edizioni Musicali e Discografiche Srl, C-60/98 v souvislosti se Směrnicí Rady 93/98/EHS o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících.

Usnesení Bundesverfassungsgericht ve věci Schallplatten, sp. zn. 1 BvR 766/66.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu USA ze dne 15. ledna 2003 ve věci Eldred v. Ashcroft, 537 US 186.

Ostatní zdroje

Usnesení z 23. zasedání Zastupitelstva města Havířov 1067/23ZM/2014.

Abstrakt

Diplomová práce pojednává o přechodu absolutních majetkových autorských práv na dědice a o jejich výkonu. Text práce se věnuje základům týkajících se majetkových autorských práv a právu na pozůstalost. Problematika vznikající se při přechodu majetkových autorských práv na dědice a komplikující tak jejich výkon je názorně ilustrována na soudních rozhodnutích známých mediálních případů. V souvislosti s tím práce pojednává o trvání majetkových autorských práv a jejich příhodnému zkrácení.

Abstract

The diploma thesis deals with the transfer of absolute proprietary rights of copyright to heirs and their performance. The text of the thesis is devoted to the basic principles concerning property rights and the right to inheritance. Problematics related with the transfer of absolute proprietary rights of copyright to heirs and thus complicating their execution are illustrated in court decisions of medially well-known cases. In the context with this, the work deals with the duration of copyright and their convenient shortening.

Seznam klíčových slov

Absolutní majetková autorská práva, přechod majetkových autorských práv na dědice, trvání majetkových autorských práv

Key words

Absolute proprietary rights of copyright, transferring copyright to inheritor, duration of copyright

Název diplomové práce v anglickém jazyce

The execution of absolute proprietary copyright laws by their transferring to inheritor